

HAVREVIMPEN

DOF-FYN

14. ÅRGANG NR. 2, jun 2007

Sortemosen Kite-surfing
Polsk visit Thailand Tårnenes dag
Grønspætte Grågås i bøgetræ
Oprydning i Tryggelev Nor

Olav Dünge

HAVREVIMPEN

Udgives af Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling for Fyns Amt

ISSN 0908-858X

Tryk: Micro-Forma Oplag: 650

Redaktion:

Søren Gjaldbæk - Jacob Sterup Andersen - Tim H. Hansen - Michael Mosebo Jensen

Redaktør:

Søren Gjaldbæk, Carsten Hauchs Vænge 4, 5230 Odense M, tlf. 66 13 78 56

e-mail: soeren.gjaldbaek@privat.dk

Udsendelse af Havrevimpen (abonnement, adresseændringer):

Michael Mosebo Jensen, Røjle Bygade 102, Røjle, 5500 Middelfart, tlf 26 82 07 29

e-mail: mmj@doffyn.dk

Hjemmeside: www.doffyn.dk

Indsendelse af observationer:

Via Hjemmesiden, kun for folk, som er tilmeldt som brugere.

e-mail: : obs@doffyn.dk

pr. telefon til én fra Administrationsgruppen, DOF-Fyn Web:

Bent Staugård Nielsen	62 62 30 62
Erhardt Ecklon	62 21 99 16
Jacob Sterup Andersen	62 29 26 29 / 25 56 74 17
Michael Mosebo Jensen	26 82 07 29
Hans Rytter	62 27 20 26 / 23 34 86 36

Webmaster:

Hans Rytter, Nyborgvej 88, Trunderup, 5772 Kværndrup, tlf. 62 27 20 26 / 23 34 86 36

Kontaktadresse til bestyrelsen, formand:

Henrik Kalckar Hansen, Birkebakken 5, Sankt Klemens 5260, Odense S tlf. 30 70 90 38

e-mail: kalckar@webspeed.dk

Indhold:

Formandens hjørne	3	Oprydning i Tryggelev Nor	29
Sortemosen	5	Fra felten	32
Grågåas i bøgetræ	13	Grønspætte	37
Side 9-ornitologen	14	Kite-surfing	41
Thailand	15	Turrappporter	43
Polsk visit	20	Ture og Små pip	50
Tårnenes dag	25		

Tegninger: Ole Runge og Claus Dalskov (p 46 og 48). **Forsidetegning:** Ole Runge.

Fotos: Biofoto/Erik Thomsen, Michael Mosebo Jensen, Hans Rytter, Morten Jensen, Erhardt Ecklon, Christopher Hatze, Jens Bækkelund, Eske Riis Mortensen, Marcin Sowa, Helle Hjorth.

Fra redaktionen

Nu hvor forårstrækket er forbi og de første vadefugle har indledt returtrækket efter et kort besøg på de nordlige ynglepladser er årets andet nummer af Havrevimpen klar. Rigtig mange har benyttet sig af muligheden for at indbetale et bidrag på 75.00 kr. til dækning af udgifterne i forbindelse med trykning og udsendelse af bladet. Vi siger mange tak for det, uden disse bidrag ville vi ikke være i stand til at drive bladet. Skulle nogle af vores

læsere have glemt at betale kan vi oplyse, at girokortet stadig kan anvendes eller man kan betale over netbank på korttype 01, kreditornummer 5257468. Også tak til dem, der har skrevet artikler til bladet. Skulle der være læsere, som har lyst til at bidrage skal de endelig henvende sig til redaktionen – bladet bliver ikke bedre end de indlæg, som vi modtager. Vi ønsker vores læsere god sommer.

Formandens hjørne

Af Henrik Kalckar Hansen

Gode fugleoplevelser kan være meget forskellige

For et par uger siden holdt jeg kursus i ”fuglepædagogik” på Naturskolen Åløkkestedet, hvor der derfor var nogle naturfagslærere og naturvejledere samlet.

Her faldt jeg i snak med Fugle Jan, der er naturvejleder fra Kolding. Han skulle videre til Skagen dagen efter, til Fugle Festival naturligvis. Vi talte om Høgeørnen deroppe, og alt det andet med vinger der kan få vores puls til at stige.

Lettere misundelig fortalte jeg, at de sidste uger mest er gået med Isfugleoplevelser langs Odense Å. Han lyttede høfligt, men lettere adspredt. 3

reder på et par km åstrækning, fortsatte jeg ufortrødent.

Den ene af rederne opdagede jeg sammen med min 10-årige datter. Vi sejlede i kano på åen, og som et strejf af en blå vandråbe, strøg Isfuglen forbi os i et alt for kort sekund.

Om aftenen vendte vi tilbage iført varmt tøj, teleskop og godt med tålmodighed. Vi fulgte hegnet langs engen ned til en stor pilebusk. Her sad vi ganske uset med blikket rettet koncentreret mod den modsatte bred. Derovre i svinget var vandet sort og roligt, buskene stod tæt og ufremkommeligt helt ned til de udhængende brinker. Pludselig kunne vi høre Isfuglens skarpe kald oppe fra buskadset ovenfor.

Alle sanser var nu spændt, vi sad og ventede med teleskop og kikkert klar. Plask så var de der!

Flere hurtige slag ned i vandoverfladen indikerede, at de trængte til et bad efter opholdet i ”redetunnelen”.

Midt i oplevelsen tog jeg øjnene fra teleskopet, og blev opmærksom på min datter. Jeg så hendes skarpe koncentrede blik, når hun i korte øjeblikke tog kikkerten fra øjnene. Hun fortalte ivrigt hviskende om det hun

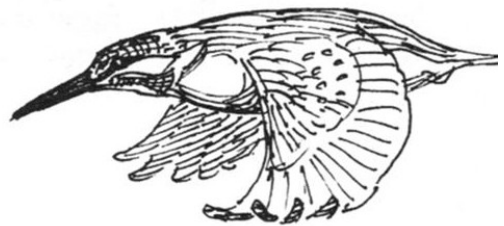
så. Fuglene fik tildelt familierollerne ”faderen” og ”moderen”, og et spændende isfugleliv blev anskueliggjort for mig.

En time senere trak vi os diskret tilbage fra vores plads i pilebusken, og cyklede hjemad i den kølige aften.

Nu sidder jeg bøjet over pc'en energisk skrivende inden redaktørens ubønhørlige deadline.

Bip, Bip en SMS fra Fugle Jan: En aktuel melding fra Skagen, 2 nye danske rekorder 6 stk. Topskarv og 6 stk. Islom, samt Pirol, Hvid Stork og mange rovfugle.....Gisp!

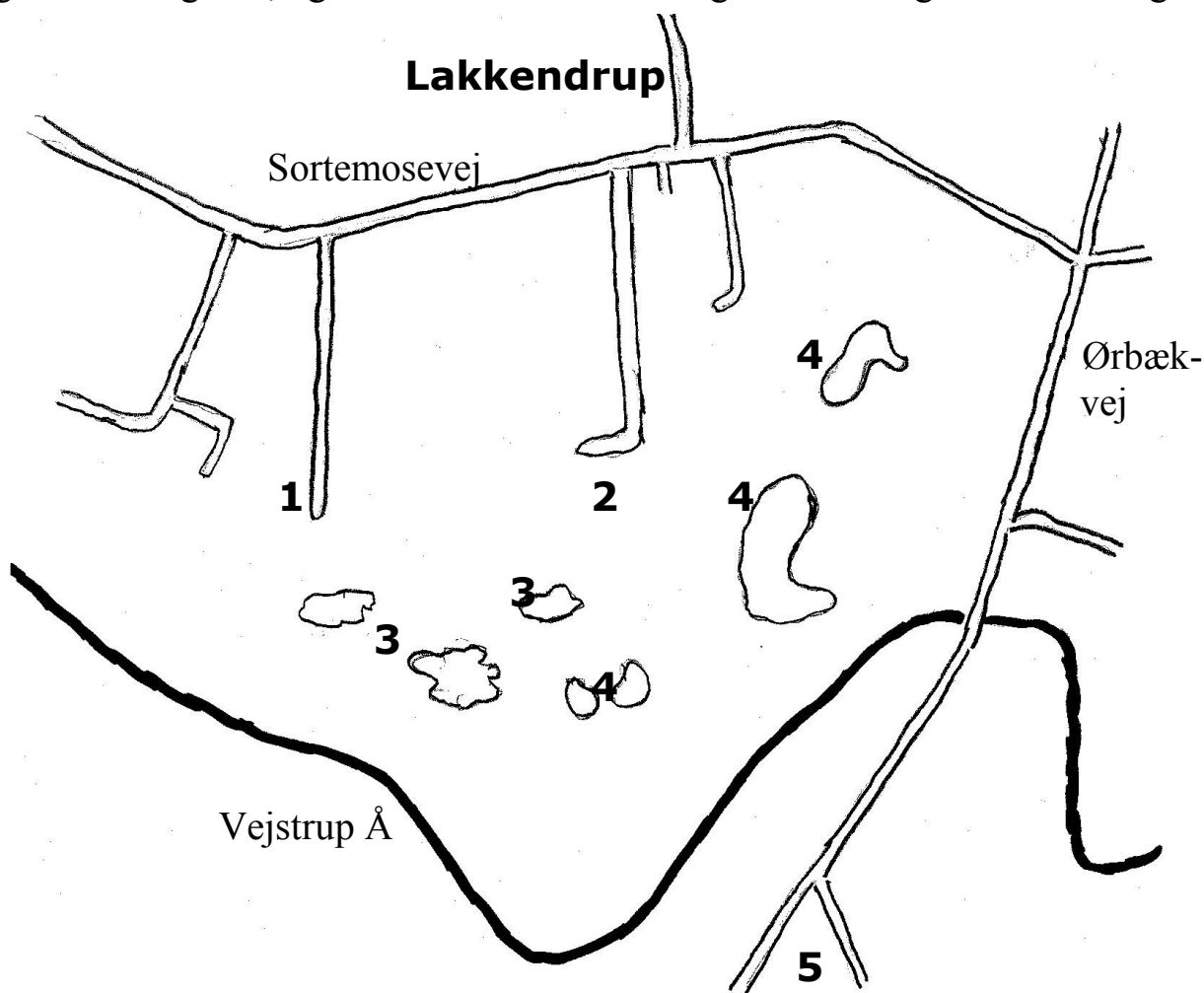

Sortemosen – en ny lokalitet

Af Søren Gjaldbæk. Foto: Hans Rytter

Endnu et naturgenopretningsprojekt er blevet gennemført på Fyn. Umiddelbart syd for Lakkendrup er et 171 ha stort vådområde genopstået – og som sædvanligt har fuglene taget godt i mod de nye muligheder. For få år tilbage bestod området kun af et par gamle tørvegrave, og området var kun

tilgængeligt for lodsejerne. Hans Rytter, en af DOF-Fyns flittige bestyrelsesmedlemmer – blandt andet webmaster for vores hjemmeside -, er vokset op på en af gårdene med jord ind i det nu gendannede naturområde. Dengang var jorden tørlagt og blev brugt til landbrug. Hans har fulgt om-

Kort over området, der findes ved at køre mod Lakkendrup.

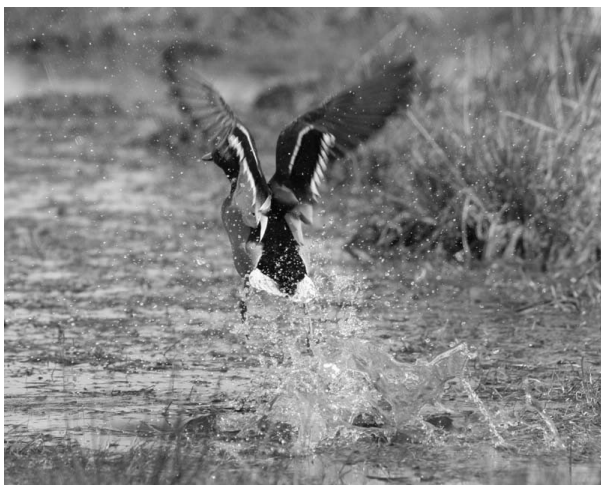
1 og 2. Observationsposter. Man parkerer på landevejen og går ned ad markvejene. 3. Lavvandede søer/"sjapvand", der er dannet på grund af landsænkning – områdets bedste del. 4. Tørvegrave. 5. Her lå Sortebro Kro før den blev flyttet til Den Fynske Landsby.

rådet i gennem snart 50 år og Havrevimpfen har haft en snak med Hans om Sortemosen.

Historie

For 100 år siden var Sortemosen en naturlig barriere i landskabet og udgjorde et kulturskel mellem nord og syd. Rørdrummen ynglede fast i mosen, og det meste af mosen var så sumpet, at det i praksis var umuligt at færdes der.

Sortemosen er et af de koldeste områder på Fyn, idet kulden synker ned i mosen fra et stort område. Der er nattefrost til langt hen i maj måned, og gennem årene er kartoffelafgrøderne flere gange blevet ødelagt på grund af frost i juni måned.

Gråand, der nyder godt af de nu våde enge.

På sydsiden af mosen løber Vejstrup Å. Mosen blev første gang afvandet under 1. verdenskrig, hvor man gravede en afvandingskanal i mosens nordlige del. Via denne ledte man

vandet ud i Vejstrup Å ved Sortebro. Det var her ”Sortebro Kro” lå inden den blev flyttet til Den Fynske Landsby”, hvor mange af vores læsere sikkert har nydt godt af stedets gode køkken.

Under 2. verdenskrig blev der gravet tørv i mosen – og rigtigt mange tørv. På det tidspunkt opstod de 4 store tørvegrave, som er i området. Igen var det Vejstrup Å, der blev brugt til at lede vandet væk mens man gravede. Nogle steder var man 12 meter nede efter tørven!

Landmændene i Lakkendrup tjente store penge på tørvegravning – de fleste af pengene forblev sorte – om det var for at leve op til mosens navn, skal vi lade være usagt – men mange penge blev lagt under hovedpuden frem for i banken. Pengeombytningen efter krigen kom som et lyn fra en klar himmel – og for mange også særdeles uvelkomment. Fortjenesterne gik tabt, da man udover indestående på bankkonti kun kunne ombytte et ussel lille kontant beløb.

I 50-erne uddybede man kanalen, og vandstanden blev sænket yderligere. En del af mosen blev opdyrket, men landsænkinger gjorde det snart besværligt at dyrke jorden på grund af hyppige oversvømmelser. De seneste tyve år er der flere steder blevet pumpet vand ud af markerne for at muliggøre opdyrkning, men i takt med yderligere landsænkinger og faldende kornpriser, blev opdyrknin-gen en meget dårlig forretning.

Omkring årtusindskiftet opstod tanken om at reetablere mosen. Fyns Amt skulle som led i vandmiljøplan III etablere 1600 ha. våde enge – genopretningen af Føns Vang, Karlsmosen og Lindkær er blandt disse projekter. De første undersøgelser viste, at reetableringen af Sortemosen kunne foretages effektivt, meget enkelt og relativt billigt. Landmændene skal have tilbudt erstatningsjord, og den største forhindring var da også, at ingen af landmændene var interesserede i at afgive jord, i det det forringer deres stilling i forhold til ”harmonekravene”. Det er antallet af dyr, som man må holde på sin ejendom, dette antal afhænger af størrelsen af ens jorder. Efterhånden fik Fyns Amt – ære være dets minde – dog opkøbt så meget jord i området, at jordfordelingen kunne foretages, og de berørte landmænd kunne få erstatningsjord for jorden i projektområdet.

Atlasprojektet 1993-1996

I 1993-1996 blev det danske fugleliv kortlagt i en stor undersøgelse, der involverede hundredvis af frivillige ornitologer. Hans optalte Sortemosen både med hensyn til ynglefugle og rastende fugle i sæsonen 93/94. Optælling af ynglefugle kan vær ret vanskelig. En syngende Kærsanger er ikke garanti for, at arten yngler på stedet. En observation af 45 andrikker af f.eks. Gråand på en lokalitet kan heller ikke overføres til et antal af ynglepar. Man må skønne – hvis en Kærsanger synger over en lang periode er sandsynligheden for yngel større end hvis man kun hører den en uges tid. Der er selvfølgelig sikre tegn – nyudfløjne unger, en rugende fugl eller forældrefugle med føde i næbbet. Eller når andemor præsenterer ællingerne. Man plejer at angive antallet af sikre ynglepar og antallet af mulige ynglepar. I skemaet ses et uddrag af antallet af ynglende fugle.

Art	YP	Art	YP
Toppet Lappedykker	3-8	Strandskade	2-4
Gråstrubet Lappedykker	0-1	Vibe	9-15
Grågås	0-5	Fjordterne	1-3
Gråand	3-10	Stor Flagspætte	0-1
Rørhøg	1	Sangdrossel	3-8
Tårnfalk	1	Nattergal	8-16
Vandrikse	1-3	Sivsanger	0-2
Grønbenet Rørhøne	3-6	Kærsanger	0-5
Blishøne	5-15	Rørsanger	2-12

Optælling af ynglepar (YP) fra Atlasundersøgelsen 1993-94, udvalgte arter.

Afgræsning af engene i Sortemosen er en vigtig del af naturplejen.

Udover arterne i skemaet ynglede de sædvanlige småfugle, men ikke ret mange par af hver.

Optællingen af rastende fugle efterår og vinter bød selvfølgelig på andre arter og også på større tal. Der var meget få arter, der befandt sig på lokaliteten i større antal hele perioden. Man kan danne sig et indtryk af

fuglelivet ud fra skemaet nedenfor. I alt havde Hans optalt 61 rastende arter, skemaet viser nogle af de højestscorende, så det er vel fair at sige, at der var tale om en knap så interessant lokalitet. Mest interessant var en soveplads for Skovhornugle, der i februar husede 5 fugle.

Art	okt	nov	dec	jan	feb	mar	apr
Fiskehejre	2		1		3		4
Knopsvane			1	1	3		
Sangsvane			42	50	42	40	3
Grågås					22	22	51
Gravand			1		3	20	10
Gråand	12		68	34	54	161	20
Troldand			1	2		9	4
Stor Skallesluger			4	4		7	
Tårnfalk	1				2	1	2
Blishøne					7	19	15
Vibe						27	11
Hættemåge	45	1	3	330	1	30	132
Stormmåge			340	180			
Ringdue	4	24		450	2	34	54
Allike	6		300		150		
Gulspurv		3	3	2	6	3	1

Maxtal for rastende fugle (udvalgte arter) i Sortemosen 1993/94.

Siden atlasundersøgelsen har Hans fortsat fulgt mosen. Fuglelivet var fortsat som i atlasundersøgelsen – et par enkelte interessante observationer er det dog blevet til: Fiskeørn 5/9 2001 og 11/4 2004, Vandrefalk 16/4 2006, Havørn 22/4 2006, Græshoppesanger 18/7 2004 og 18/6 2006 og Vagtel 27/6 2006. Vadefuglene har været meget sparsomt repræsenteret med Tinksmid 11 9/5 2005 og 9 1/5 2006, Svaleklire 10/2 2006 og samme dag Vibe 600, Temmincksryle 6 11/5 2006 og Lille Præstekrave 24/6 2006 som det mest bemærkelsesværdige. Fra den mere kuriøse afdeling kan nævnes, at en jagthund fandt en stærkt afkræftet Rørdrum med brækket vinge og ben 11/12 2004, fuglen blev aflivet. Endelig har mosen en enkelt gang huset den på Fyn særdeles sjældne Fyrremejse, som Hans så kortvarigt 22/4 1998.

Efter genopretningen

Genetableringen af området gik hurtigt – man begyndte i september og den 2. december blev den ny udgave af Sortemosen indviet. Området består af afgræssede enge, tre tørvegrave med lidt pilekrat eller små gran-tykninger rundt omkring. Langs kanterne af tørvegravene og langs Vejstrup Å er der rørbræmmer. På grund af fortsat landsenkning er en del af engene oversvømmede og der opstået 3 lavvandede ”søer” med sjapvand. Som det ses på kortet kan området overskues fra to steder. Er man til vadefuglene skal vælge udkigsposten

mærket med ”1”, for vadefuglene har taget usædvanligt godt mod ”sjapsøerne”. Ved en enkelt lejlighed sås 53 Tinksmide, også mange Hvidklirer og Rødben fouragerede der under forårstrækket. Der må være gode chancer for at se mange vadefugle på tilbagetrækket, hvis området ikke tørrer ud – i skrivende stund er der masser af vand. Sangsvane og Grågås raster i mosen i større tal end tidligere og for ænderne er der også tale om en positiv fremgang. Skeand og Pibeand sås sjældent tidligere og Krikand raster i meget større antal med op til hundrede fugle. Atlingand og Spidsand er også truffet i foråret. Af mere specielle arter kan nævnes Nilgås, hvor to fugle blev set fra 21. januar og en måneds tid frem: Hvid Stork er truffet både 16+17/4 – 2 fugle - og 5+6/6 1. En Trane hvilede sig på stedet 15/4 på vej mod de svenske ynglepladser.

For ynglefuglene er der også en positiv udvikling. Yngleparrene er ikke optalt, men der er ikke i tvivl om tendensen. Der er flere Grågæs og ænder end tidligere og blandt andet er Troldand begyndt at yngle. Viben fik unger tidligt i år, antallet af par er mindst uændret, det samme gør sig gældende for Engpiber. Rødben yngler muligvis, Gråstrubet Lappedykker er i fremgang med 2-3 par. For småfuglene er der også fremgang. Der er mange par – og flere end tidligere - af såvel Rør- som Kærsanger og også Nattergalen er i fremgang. Junifund

Udsigt over de oversvømmede enge.

af Sjagger tyder også på at denne art yngler i mosen, Der er fortsat mange par af Sangdrossel, en art, der er ved at blive mere sjælden i villakvartererne. Som det næsten altid er tilfældet med naturgenopretninger: Fuglene tager med det samme godt imod de ny muligheder.

Ringmærkning

En af Hans ny interesser er ringmærkning, og Hans har i et par år været meget aktiv på Keldsnor Fuglestation. Her ringmærker man, som det er tilfældet på de fleste danske ring-

mærkningssteder, primært fugle på træk. Hvis ikke fuglen i forvejen har en ring på eller bliver gemeldt et andet sted fra, får man ikke anden information end, at pågældende fugl har opholdt sig på trækstedet på den dag, hvor den "røg i garnet". Man er nødt til at afvente gemmeldinger for at få kortlagt mere om fuglen. Gemmeldingsfrekvensen er ikke høj, men takket være et kolossalt stort antal ringmærkede fugle, har man efterhånden samlet sig viden om fuglenes træk-mønstre. Der er ringmærkere, der mener, at man næppe kan erhverve

Spurvehøg, der fik en ring på.

sig meget mere viden ad den vej – i hvert fald ikke, hvis man sætter antallet af mandtimer op mod resultaterne. Ringmærkernes organisationer er begyndt at interessere sig for et koncept, der hedder ”Constant Effort Site” (CES-mærkning). Det går ud på, at man ringmærker på en bestemt lokalitet 12 gange med 10 dage mellem hver gang. Der mærkes fra dagry og fem timer frem og projektet kører i

yngetiden. På den måde ved man hvilket område de fugle man fanger kommer fra. Man noterer sig – som altid ved ringmærkning – køn og alder, og kan på den måde danne sig et overblik over antal ynglepar og ynglesucces. Projektet gentages i en årække, så man også kan følge svingninger i bestandene og i hvor høj grad ynglefuglene vender tilbage til samme område. Der foregår ikke meget af den type ringmærkning i Danmark – kun på 3-4 steder. Den europæiske organisation for ringmærkning og Zoologisk Museum så gerne flere af den slags projekter gennemfør i Danmark. For at undersøge Sortemo-sens egnethed til at indgå i et sådant projekt har Hans ringmærket i mosen fra den 31. marts til den 11. juni, i alt på 15 forskellige dage. I alt har han haft gang i knap 75 netmeter.

Art	Antal	Art	Antal
Blåmejse	8	Musvit	12
Bogfinke	9	Nattergal	5
Dompap	3	Rødhals	7
Fuglekonge	1	Rødstjert	1
Gransanger	12	Rørsanger	11
Gulspurv	3	Rørspurv	15
Gærdesmutte	3	Sangdrossel	2
Halemejse	2	Skovspurv	3
Havesanger	5	Solsort	4
Jernspurv	4	Spurvehøg	1
Kærsanger	5	Stor Flagspætte	4
Lille Gråsiken	1	Sumpmejse	4
Løvsanger	14	Tornsanger	5
Munk	23	Vibe	4

Antal ringmærkede fugle i Sortemo-sen, 31/3 – 11/6 2007, i alt 171 fugle.

Resultatet ses i skemaet.. Kigger man på de enkelte arter kan man ud fra fangsttidspunktet komme med et ret godt gæt på om det er en lokal fugl eller en fugl på træk, man har fat i. Eksempelvis blev der fanget 16 Munk fra 23/4 til 28/4, netop på det tidspunkt hvor fuglene trækker i gennem, så de fleste af disse er nok trækfugle. De Munke man fanger sidst i maj er favoritter til at være lokale fugle.

Udover mærkningen i Sortemosen har Hans også forsøgt sig i Tarup-Davin-de-området. Dette område er

mere egnet til CES-mærkning, ikke på grund af fuglene, men her er der ikke – som tilfældet er i Sortemosen - bukkejagt, der som bekendt starter 15. maj. Der vil så være en periode, hvor man ikke kan komme til at mærke. Vi ønske Hans held og lykke med ringmærkningsprojektet.

Det skal blive spændende at følge Sortemosen i årene frem, der skal nok blive meget at kigge på. Parker ved landevejen, gå ind ad de to markveje og nyd fuglene.

Stor Flagspætte. Man skal passe på, at den ikke hakker en i hånden fortæller Hans af bitter erfaring.

Ynglende grågås i bøgetræ

Af Jens Bækkelund

Redetræet! Foto: Jens Bækkelund.

Om foråret lige inden løvspring tager jeg ofte rundt i skovene, for at se om der er liv i nogle af de gamle ravne- og rovfuglereder.

Ved et besøg i en lille skov nær Bogense i begyndelsen af april fandt jeg en ret stor gammel rede.

Det var tydeligt at den var beboet, da der var en masse dun omkring den, men da de ikke var sorte kunne det ikke være raven. Da jeg kom om på den anden side af træet, blev jeg no-

get overrasket. Der lå en grågås og rugede 10 – 12 m. oppe i en gammel bøg. Det er første gang jeg har oplevet det og jeg mener også at det er ret sjældent grågæs yngler så højt oppe. Men det er da en ganske god ide at beskytte sig mod ræve på den måde. Jeg har dog flere gange set grågæs stå kortvarigt i toppen af skovfyr, men ikke på rede.

Ved et besøg den 21. april var reden forladt så må vi håbe at ungerne er kommet godt ned fra reden.

Er der nogen der har oplevet noget lignende, vil jeg gerne høre om det.

*Den rugende fugl kan lige anes.
Foto: Jens Bækkelund.*

Side ca. 9-ornitologen

Af Eske Mortensen

Vi fortsætter præsentationen af folkene bag initialerne, her er turen kommet til ESM – Eske Frank Mortensen. Eske ses ofte i selskab med sin kone EDR – Edda Rieser- der også er ornitolog. De er begge meget gode til at organisere fællesarrangementer, hvad enten det drejer sig om at arrangere overnatninger eller fællesspisninger i forbindelse med felttræf eller mere private fugleture. Eske har også været turlleder på nogle af DOF-Fyns ture, senest på turen til Sønderjylland sidst i april. Læs om den andet steds i dette blad. Eske har valgt at skrive om sig selv – han har måske ikke været tryk ved, hvad den gamle redaktør kunne finde på.

Eske med familiens nyanskaffelse – den er særdeles artig.

Jeg startede med at se på fugle i starten af halvfjerdserne. Interessen kom fra min familie, som var gode solide havefugle-ornitter. Feltbestemmelserne kom fra en svensk havefugleplakat, som var sat op i sommerhuset på Møn samt bogen ”Fugle i Farver”. Dette gav blod på tanden til at kikke udenfor sommerhusmatriklen. Der var ikke langt til Ulvshale, Nyord og området ved Møns Klint. Når vi ikke var i sommerhuset, kikkede jeg på fugle i Utterslev mose, kongelunden og Ølsemagle revle.

Så kom der en periode fra ca. 1980 – 2000, hvor jeg fik andre interesser og skulle ud på arbejdsmarkedet. Selv om fuglene ikke var i hovedsædet, kikkede jeg da altid når jeg var ude i naturen. Da jeg var soldat, afholdtes der ofte øvelser i Hellebækområdet, oftest slut april – start maj, så der blev det til nogle gode trækobservasjoner set gennem en artilleri kikkert. Det hele eksploderede igen i 2000 da

jeg flyttede til Nyborg. En salig april-dag ville min kone vise mig Fyns Hoved, som jeg aldrig havde set, og på vejen dertil så vi en Kongeørn 2k kredsende i rimelig lav højde ved Martofte. Det blev startskuddet til mit nuværende fugleliv.

Den største forandring fra mit fugleliv nr.1 til mit nuværende fugleliv er blevet twitcheriet (*at twiche betyder, at man kører et bestemt sted hen for at se en bestemt fugl – ofte en sjælden af slagsen/red.*). I fugleliv 1 mødtes man til julemøde og udvekslede erfaringer og observationer. Der fik man så at, vide hvilke gode fugle man ikke havde set, selvom de havde rastet nærmest i nabosagnet. I dag - vha. teknologi (*sms via mobiltelefon/red.*) og ikke angst for vidensdeling - kan man komme rundt og se en masse gode fugle. Dette er en ting, som optager mig en del. Jeg er nok den eneste i Danmark, der har forhandlet sig

frem til ”Fugls første sygedag”. Dette giver mig en frihed til at kunne twitcher på normale arbejdsdage.

Mine bedste twitcheroplevelser er Krøltoppet Pelikan i Hanstholm og Blå Glente i Skagen og sidst men mindst, Spurveugle i Hareskoven.

Når der ikke twitches er Østfyn mit fugleområde. Især rovfugletrækket ved Nyborg er spændende. Matriklen på Grævlingevænget (Eske og Eddas bopæl/red.) har givet 12 rovfuglearter. Ellers er opdagelsen af nye ukendte lokaliteter også sjovt. Mine bedste fund på Østfyn er Islom på Knudshoved og Flodsanger ved Rosilde, samt mellemkjove udfør Strandvænget i Nyborg. Af andre lokaliteter udenfor Fyn er Skagen, Vadehavet og den jyske vestkyst meget besøgte. Alt dette fugle-rakkeri m.v. har givet 336 arter i bogen med Dværgørn og Hætteværpling som sidste DK-kryds.

Naturparker i Thailand

Af Lilly Sørensen

Tidspunkt: 8.- 23. januar 2007. Deltagere: Morten Jensen, Niels Bomholt og Lilly Sørensen

Der var koldt på toppen af Thailands højeste bjerg – Don Inthanon. Vi var stået tidligt op for at køre de sidste 40 km op til toppen fra overnatningsstedet, så vi kunne være fremme ved

solopgang. Et par englændere havde også taget opstilling i højmosen, som befinder sig lige under toppen af bjerget – de var mere fornuftig klædt på med vanter, tophue, tykke støvler

og frakker. Vi småfrøs i vores sommertøj. Solen kom frem og nåede de øverste trætoppe – en Karmindompap fløj op i sollyset og efter et kvarters opvarmning begyndte den med sit ”pleased to meet you”. Den var vi med på. Nå men fuglene ”tøede” ikke op før vi andre gjorde, så det var først da solen rigtig kom frem og varmede, at der kom gang i fuglelivet. På denne højt beliggende biotop findes der flere endemer. Vi fik bl.a. set de farvestrålende Green-tailed og Mrs Gould’s Sunbirds.

Vi overnattede udenfor nationalparken på Don Inthanon Highland Resort, et enestående sted med en kæmpe have med masser af fugleliv og fuglefolk. Om natten så og hørte vi ugler- Spotted Owlet og Asian Barred Owlet (gøgeugle) og om dagen Tickell’s Blue Flycatcher og Scarlet Mi-

Brunhalet Minla på Don Inthanon.

Foto: Morten Jensen.

nivet, der var ikke tid til at kede sig. Og minsandten havde vi fået ”vores eget hus” med Indiske Kirkeugler (Spotted Owlet) i skorstenen. Det vil sige, at der var tale om et kuld unger. Så måtte vi så finde os i, at et hold amerikanske ornitologer rendte rundt i haven med pandelamper – lygter og lignende.

Og som alle steder i Thailand var folk her meget hjælpsomme, og man får lækker mad. Specielt Tom Ka suppen faldt vi for.

Fra lufthavnen var vi startet med at køre mod Khao Yai nationalparken, der ligger mellem Bangkok og Cambodja. Efter en større forhandling med en Taxi chauffør, hans far osv. nåede vi frem til en pris alle kunne være tilfredse med. Men bilen kørte på gas, hvilket er ok bortset fra, at gasflasken ikke rigtig levner plads til oppakningen. Nå med lidt snor kunne det meste bindes fast og den sidste kuffert kunne være på forsædet. Vi

tre krøb sammen på bagsædet og turen skulle kun vare tre timer, men det blev dog til fire timer, idet en af chaufførens venner ringede og skulle låne 1000 bath – det kostede en omvej.

Vi skulle bo på Greenery Resort, et herligt sted i udkanten af Khao Yai. Alene i haven så vi fire forskellige Bulbuler. Vi fik en aftale i stand med en guide, som næste morgen hentede os og på ladet af en jeep, gik det i daggrøet mod parken. Af fugle i parken sås bl.a. Beostær, Sølvfasan og Sibirian Blue Robin (Blånattergal) og den sjældne og farverige Pin-Tailed Parrotfinch (Løggrøn Papegøjeamaine – og med det navn kan den kun være flot), disse fouragerede i en blomstrende bambus. En herlig dag – på vejen tilbage var det ved at blive mørkt og vi kørte ud til udkanten af parken for at se flagermusene forlade deres huler. Et fantastisk syn – i titu-

sindvis af flagermus fløj af sted i lange stimer. Hele sceneriet tog nok en halv time og en Vandrefalk forsøgte sig med aftensmaden men uden held.

Næste morgen samme tur, men denne gang blev vi i parken til solnedgang og fik herved set natravn (Great Eared Nightjar) på vejen tilbage.

Efter turen til Don Inthanon fløj vi fra Chiang Mai tilbage til Bangkok og blev her samlet op af Amorn fra Wild Watch. Han skulle være vores guide de næste tre dage. Vi kørte mod salinerne ved Samut Sakhorn og Petchaburi. På vejen derud spurgte Amorn, om vi havde nogle "target birds". Niels blev sært fjern i blikket, og jeg

Skenæbet Ryle. Foto: Christopher Hatze.

blev bange for, at han ikke længere ”var i Thailand”, så jeg skyndte mig at svare Spoon-billed Sandpiper og at Great Hornbill heller ikke ville være af vejen.

Nå efter fire timers eftersøgning af Skenæbet Ryle i Salinerne var Morten og jeg begyndt at interessere os mere for saltindvindingen og tage billeder af dette, men pludselig råbte Niels det, vi havde ventet på og ganske rigtig, der var faktisk fire (måske fem) Skenæbet mellem Kærløbere, Rødhalsset og Langtået Ryler. Ganske pænt i betragtningen af, at verdensbestanden er på kun 4-500 ynglepar i alt.

Det blev til tre herlige dage i Kaeng Krachan ind mod Burmas grænse med Amorn. Højdepunktet

indtraf, da vi havde hele ti Store Næsehornsflugle flyvende direkte henover os. Her blev selv Armon målløs, og hans rekord slået. Næsehornsflugle kan høres på lang afstand eller rettere lyden fra deres vingeslag. Vi havde også flere gange Red Junglefowl, som er stamformen til vores tamhøns. Af andre gode oplevelser kan nævnes en Trogon på rede – Hvidbrynet Dværgspætte (8 – 9,5 cm) – Toppet Slangeørn – Langhalet Brednæb – Gulkindet Kongemejse denne minder om en Topmejse, men er gul som Musvitte – Sultanmejse en flot stor mejse med skrigende gul top og bryst, samt tre Collared Falconet (Halsbåndspygmæfalk) en lille falk på kun 15,5 – 18 cm. Falkene sad omkring et redehul.

Stor Næsehornsflugl. Foto: Morten Jensen.

Da turen var slut satte Armon os af ved Dolfin Bay lidt syd for Bangkok. Vi fik arrangeret en morgentur til sumpene ved Khao Sam Roi Yot national park. I en lille fladbundet båd blev vi staget ud gennem sivene - en meget fredfuld tur i den tidlige morgensol. Der var mange fugle bl.a. Hejre, Sultanshøns og Jakanaer. Det var en fantastisk dejlig tur og efter et par timer sejlads var vi mætte og det var myggene også.

Schwarz Løvsanger overvintrer i Thailand. Foto: Morten Jensen.

Næste morgen havde Niels og jeg mod på endnu en sejltur denne gang på kanalen. Morten foretrak for en enkelt gangs skyld hotellet - om det var myggene, der afskrækkede eller om det var den ny erhvervede mulighed for at se fodbold på fjernsynet, der trak, ved jeg ikke. På sejlturen så

vi mange isfugle og en Hvidbrystet Havørn fløj dovent henover båden.

Om eftermiddagen tog vi til parken igen, en taxi chauffør viste vej. Her var hele fem forskellige isfugle i mangroven, heriblandt Grøn Isfugl (Collared Kingfisher), som sås flere gange.

Nu kan det jo godt være farligt at gå med næsen i sky for at se på fugle, for pludselig råbte chaufføren *holdt* - en lang, tynd og irgrøn slange snoede sig over vejen. Ved nærmere eftersyn tilbød chaufføren dog at holde den op i halen - men det mente vi nu ikke var nødvendigt. Efterfølgende var der ikke så megen kamp om at gå forrest.

Vi sluttede af med et par overnatninger i Bangkok. Der er meget at se på i byen - men den virkede meget hektisk ovenpå opholdene i nationalparkerne. Der blev også tid til et par gartneribesøg, Thailand er kendt for dets mange blomster specielt Orkideer, men også mange andre slags.

Thailand er et dejligt og nemt land at rejse rundt i. Man bliver mødt af stor venlighed overalt - af fugle havde vi 248 arter på ni dage heraf 100 lifer (*en art, man ikke har set før/red.*) for Niels og 125 for undertegnede.

Nyttige hjemmesider:

<http://www.thaibirding.com/>

<http://www.wildwatchthailand.com/>

Marcin Sowa - polsk visit

Af Søren Gjaldbæk

Danmarks mest besøgte fugleside er uden tvivl www.netfugl.dk. Udover aktuelle nyheder og et meget flot galleri kan brugerne oprette ”tråde”, hvor alt mellem himmel og jord – næsten – kan tages og bliver taget op. På en af disse læste jeg i efteråret en tråd oprettet af Marcin Sowa. Han er fra Polen og er i dette halvår studerende på Odense Teknikum. Fritiden bruger han til at aflæse ringe på måger og Blishøns. Det kneb med at få svar fra Zoologisk museum om de danske fugles historie og formålet med tråden var at få løst dette problem. Jeg kontaktede Marcin for at høre lidt om hans aktiviteter på Fyn.

Marcin er 23 år og har altid været interesseret i fugle, Sowa betyder ugale på polsk! Da han begyndte at studere i 2003 i Stettin kom han i kontakt med mere erfarne ornitologer og ringmærkere. Med dem blev han præsenteret for lokalområdets gode fuglelokaliteter og fik set en mange sjældne fugle, som han ikke havde set før. Efterhånden blev det især arbejdet med ringmærkning og aflæsning af ringe, som optog tiden, dog kun som hjælper. I Polen bliver man ringmærker på en lidt anden måde end tilfældet er i Danmark. Herhjemme har man en slags føl-ordning, hvor man lærer ringmærkning under opsyn af en erfaren ringmærker.

Marcin med et par ællinger.

Man starter med en C-licens, der giver ret til at ringmærke under opsyn. Herefter kan man få en B-licens og endelig en A-licens efter hvor dygtig ens ”mester” synes man er. Med en A-licens kan man ringmærke frit med egne ringe– hvis man ellers kan træffe aftale herom med lodsejeren og har et projekt, som Zoologisk Museum vil stå bag. Ringene får man gratis fra Zoologisk Museum, i Polen skal man selv købe dem. I Polen skal man til eksamen artsgruppe for artsgruppe. Marcin deltager for tiden i et projekt med farveringmærkning af Hættemåger for at belyse polske Hættemågers trækmonster. For Marcin er sidemålet en eksamen, der vil give ham ret til at

ringmærke måger og terner. Så kan han fortsætte med f.eks. vadefugle og kan, hvis fliden og interessen holder sig, på et tidspunkt have erhvervet sig ret til at ringmærke alle fuglearter.

Marcin fik imidlertid lyst til at se på fuglelivet i et andet land. For studenter i EU er det forholdsvist nemt – hvis man består en engelskprøve og har rimelige karakterer i sine fag - at komme til at studere i et andet EU-land gennem Erasmus-udvekslingsprogrammet. Når valget faldt på Danmark skyldes det dels at næsten alle taler engelsk, dels er det forholdsvis tæt på hjemmet – kun 750 km væk – og endelig ønskede Marcin

at se landet, hvor ringmærkningen startede for godt 100 år siden. Desuden havde Marcin hørt at fuglekiggeri var meget udbredt og populært i Danmark. Efter et halvt års ophold kan han i hvert fald bekræfte, at der er betydeligt flere aktive ornitologer her end i Polen. Umiddelbart før han forlod Polen blev det dog til en enkelt aflæsning af en halsringmærket Pibe-svane – ring nummer v4105. Det var en han, der blev mærket på ynglepladsen i Sibirien, den var på det tidspunkt mindst 2 år gammel. Af genaflæsningerne kan man se, at den tilbragte næste vinter i Holland, vendte tilbage til samme sted i Sibirien

Fjordterne klar til at blive sluppet.

året efter og atter tilbage til Holland, hvor den tilbragte vinteren 93/94. Næste efterår vendte den tilbage til Holland og er ikke blevet genmeldt før Marcin aflæste den den 27. december 2006 ved Miedwie Lake Zachodnio-Pomors i det nordlige Polen. Denne Pibesvane var altså mindst 16 år gammel.

Sangsvane iføres halsring.

Da Marcin kom til Odense var første gerning at undersøge nærområdet – hvor var der muligheder for at kigge på fugle. Hans aktionsradius var begrænset af transportmidlet – en cykel, så ud over Odense blev det mest til ture langs Odense Fjord, til Langesø og enkelte smut til Kerteminde Havn. Besøg i København blev ikke brugt

til at bese Den lille Havfrue og andre klassiske seværdigheder, men til aflæsning af måger – hovedsageligt ved Peblingsøen.

Herhjemme ringmærkes de fleste måger som unger i kolonierne. Om vinteren, når mågerne samler sig omkring søerne i de store byer kan man, hvis de er sultne nok – og der ikke er for mange ænder – lokke dem helt hen til sig med franskbrød og så tage dem med de bare næver. En god dag ved Skovsøen kan godt give 10-15 fugle. Står man en kold vinterdag og fodrer ænder ved Skovsøen kan man godt opleve et mågeangreb, som leder tankerne mod Hitchcocks ”Fuglene”! I Polen indfanges de voksne fugle med en slags ”lasso”, de gamle fugle lokkes til at træde ind i en løkke, der med et hurtigt ryk strammes om benene på fuglen. Det kræver lidt øvelse at få en høj ”scoringsprocent”. Det lykkedes Marcin at fange en Hættemåge fra sit vindue, som 3 måneder senere blev set i Spanien.

I Odense blev det hurtigt aflæsning af måger og Blishøns, der optog ham mest. Hoflokaliteterne blev Skovsøen og Munke Mose. På disse to lokaliteter opholder der sig i vinterperioden op mod 300 måger, langt flest Hættemåger. Om morgenen og sidst på dagen kan man se dem trække fra hhv. til Odense Fjord, hvor tusindvis af måger overnatter. I alt fik Marcin aflæst knap 40 Hættemåger. 10 af fuglene havde svenske ringe, 1 holandsk, 1 belgiske og 1 finsk,

Genmeldingsdata for en Hættemåge, der blev ringmærket den 11. november 2005 ved Skovsøen, Fruens Bøge af Keld Tommy Petersen. Fuglen blev fanget med hænderne, da den blev fodret med franskbrød. Der er tale om en hun, som på fangsttidspunktet var mindst 2 år gammel.

Dato	28-11-05	02+06+09+19-12-05	01+05-01-06	06-01-06
Observatør	JSA	JSA	JSA	HJØ

Dato	06-01-06	07+11+15-02-06	24-02-06	03-03-06
Observatør	ETH	JSA	ETH	JSA

Dato	19-03-06	19-03-06	18-02-07	20+23+27-02-07
Observatør	ETH	ETH	JSA	MSO

Observatører: Jacob Sterup Andersen, Erik Thomsen, Henrik Jørgensen og Marcin Sowa.

Genmeldingsdata for en Hættemåge – han i andet kalenderår-, der blev ringmærket i Munke Mose i Odense den 11. november 2005 af Keld Tommy Petersen. Der er tale om en fugl klækket i Finland – de danske ynglefugle trækker ikke til Finland. Den er sandsynligvis genaflyttet i Finland på dens yngleplads. Tilsyneladende foretrække denne fugl Munkemose som vinterkvarter.

Dato	23-12-05 +01-01-06	05-01-06	30-04-06 +12+19-05-06	03-02-07
Lokalitet	Munkemose	Munkemose	Oulu, Finland	Munke- mose
Observatør	JSA	HJØ	Ari Kakko	MSO

resten havde danske ringe. Mange af de måger, som mærkes i byerne om vinteren flyver blot rundt mellem forskellige steder i bemeldte by eller måske aflæses den kun et enkelt sted. F.eks aflæste Marcin en Stormmåge, der blev ringmærket ved Peblingsøen i København den 22. december 1993 i København af Keld Tommy Petersen. Da Marcin aflæste den ved Peblingsøen den 25. februar 2007 var den kun genmeldt fra i alt 5 forskellige københavnske lokaliteter. Pudsigt nok har den sneget sig uden om mågefreaksene i 10 år – den sidste genmeldning før Marcins var fra 1997. Eftersom mågen var mindst 2 år gammel på ringmærkningstidspunktet, kan man altså slutte, at Stormmåger kan blive mindst 16 år gamle. Fra Kerteminde Havn kan vi nævne en ung Sølvmåge, der blev aflæst den 3. marts 2007. Den blev ringmærket i reden på Sprogø af Lars Hansen den 2. juli 2006.

Fra Odense blev der også aflæst to Blishøns, der var ikke overraskende tale om lokale fugle.

Jeg spurgte Marcin om der var forskel på fuglelivet i Danmark og Polen. Det var der naturligvis, men jeg blev alligevel noget overrasket over de ting han fremhævede i om det fynske fugleliv. Gærdesmutter alle vegne! Dem er der langt mellem i hans del af Polen. Naturligvis giver vores intensive landbrug også vanskeligheder for en lang række arter, som er meget mere talrige i Polen. Til

gængæld har vi arter, som vi betragter som almindelige, f.eks Klyder, Strandskade og Stor Regnspove. På hans hjemegn havde han ikke set mere end henholdsvis 2, 18 og 6 fugle – en enkelt tur langs fjorden havde bragt scoren i vejret med flokke på 45, 150 og 150. Også Gravanden har han lagt mærke til – den er ganske vist i fremgang i Polen, nær Stettin er der hele 15 par!! ”Her er de jo overalt”!!! Og mågeinteressen fornægtede sig heller ikke – „Hvordan kan det være, at man kan se Stormmåger sidde på hustage – det har jeg aldrig set før”! jeg blev ham svar skyldig, men jeg har heller aldrig følt, at det kalder på en forklaring. Det gør de altså ikke i Polen. Der er der selvfølgelig mange arter, som vi kigger langt efter herhjemme. Fra den mere almindelige ende af skalaen nævner Marcin Broget Fluesnapper, som er almindelig ynglefugl i redekasser. Der må vi sige, at på Fynsses den efterhånden kun på træk. Fra den ”sjove del” af artslisten kan de glæde sig over såvel Sort som Hvid Stork, Lille Skrigeørn, Vandsanger og Høgesanger. Stor Sorthovedet Måge er årlig gæst. For nylig var Marcin heldig at finde en Rødvinget Braksvale, men den er også i Polen en meget sjælden gæst.

Med udgangen af juni vender Marcin tilbage til Polen for at fortsætte sin ingeniøruddannelse og ringmærkeruddannelse. Vi ønsker held og lykke med begge projekter.

Tårnenes dag 19. august 2007

Feltudvalget er et udvalg i DOF-regi, der som navnet antyder har til opgave at stå for DOF's arbejde med feltornitologiske aktiviteter. Blandt udvalgets opgaver er arbejdet med DOF's feltstationer og arrangementer af feltræf, mest kendt er det årlige efterårsfelttræf, hvor de "hårde feltbisser" i en uges tid gennemtrævler et bestemt område for fugle. Sidste år var man samlet i Sønderjylland og Tim Hesselballe Hansen kastede glans over mødet ved at finde en Stribet Sanger på Mandø. Udvalgets formand er fynske Michael Mosebo Jensen.

Søndag den 19. august afholder Feltudvalget, i samarbejde med Naturbutikken, Tårnenes dag. Arrangementet vil have en varighed af ni timer og vil blive skudt i gang kl. 05.00 om morgenen og slutte kl. 14.00 om eftermiddagen.

Tårnenes dag går ud på, at man, fra et tårn, i ni timer forsøger at se så mange arter som muligt. Det tårn hvorfra der er set flest arter erklæres som vinder. Hvert tårn (hold) kan bestå af en eller flere personer. For at give

plads til flere hold end der er fugletårne har man defineret et tårn som et fugletårn, en platform eller et udsigtspunkt. Det vil i en fynsk sammenhæng sige, at man udover de kendte fugletårne også kan bruge observationsposter som Dovnsklint eller en bakke på Fyns Hoved.

Tilmelding sker ved at sende en mail til taarnenesdag@dof.dk med følgende oplysninger: navn, adresse, e-mail, tårn/observationspost. På www.netflugl.dk kan man se en liste over tilmeldte tårne og personer samt yderligere oplysninger.

Resultatet sender du pr mail (taarnenesdag@dof.dk) eller pr sms (40376742). Resultatet, det samlede antal fuglearter I har set fra observationspunktet mellem kl. 05.00 og 14.00, skal være os i hænde senest den 19. august kl. 15.00. Vinderen erklæres på netflugl samme dag.

Vi opfordrer alle til at melde sig til konkurrencen, der sidste år blot havde en fynsk deltager. Læs nedenfor, hvordan det spændte af.

Tårnenes dag 20. august 2006

Af Eske Riis Mortensen

DOF arrangerede den 20 august "tårnenes dag". Formålet var en landsdækkende fredelig kappestrid om at finde Danmarks bedste fugletårn, hvad angik flest observerede fuglearter i tidsrummet 0500 – 14.00. Hvis der ikke var et fugletårn, kunne man vælge et markant obs-punkt, som kunne udgøre det for et fugletårn.

Samtidig var arrangementet et hverve-/oplysningsarrangement omkring DOF og dets virke. Der var en fantastisk backup fra DOF med hensyn til hvervematerialer i form af de sidste numre af blade og plakater,

som kunne uddeles til fremmødte "ikke-doffere". Man havde ligeledes fra arrangørernes side kontaktet lokalaviser og lokalradioer i de områder, hvor der var tårnenes dag, således man kunne få familien Danmark ud og kikke med og høre omkring DOF.

Der var tilmeldt 23 tårne fra hele Danmark (lidt sløjt tal) og kun 1 fra Fyn (meget sløjt tal). Dette især set ud fra at deltagende "tårn" var en fyrbakke ude på Knudshoved. Hvor blev Gulstav, Tryggelev og de andre tårne af?

*Rødrygget Tornskade fra Knudshoved, Tårnenes Dag 2006.
Foto: Michael Mosebo Jensen.*

Tårn	Antal	Bedste arter
Klydesøen	89	Kærløber, Odinshane, Nordisk Lappedykker, Ravn og Rovterne
Ølsemagle	84	Karmindompap
Vejlerne (Krapstårnet)	82	Hedehøg, Kærløber 3, Skestork 15, Trane 51, Vandrefalk
Hovvig	78	
Fredsmaj	76	Lille Fluesnapper
Nyord	74	Havørn, Blå Kærhøg
Vorup enge	70	Sortterne, Rødrygget Tornskade
Ravnstrup Sø	64	Isfugl, Havørn, Fiskeørn
Bøtø	62	Odinshane 7, Kærløber, Havørn
Knudshoved Odde	61	Rødrygget Tornskade
Årslev Engsø	60	Fiskeørn 2
Kaløgrå	57	
Tofte Sø	57	
Barup Sø	54	
Hestholm, Skjern Enge	53	
Hirtshals (fyrbakken)	48	Dværghmåge, Alm Kjove
Ellinge Å	47	
Gundsømagle Sø	42	Sivsanger, Nattergal, Bramgås, Sangsvane
Smørmosen	32	

Resultatet fra Tårnenes Dag, den 20. august 2006.

Mit valg med hensyn til "tårn" blev fyrbakken ude på Knudshoved, da dette var lokalområde, med et besøgs-potentiale fra Nyborg by, samt at der ikke (endnu) fandtes et fugletårn på østfyn.. Ligeledes kunne lokaliteten give en masse gode arter. Forinden selve dagen havde jeg truffet aftale med DR-Fyn om direkte udsendelse i lokalradioen om ideen samt de aktuelle obs.

Dagen oprandt, og desværre for så mange fastlagte fugleture kom modspilleren i form af et rigtigt møgvejr.

Det sjaskregnede fra start til mål. Dette gjorde at der ikke var ret mange besøgende, samt at jeg kun kom op på 61 forskellige arter. Dette rakte til en placering i midten. Vindende tårn blev Klydesøtårnet på vestamager med 89 arter. På landsplan blev tårnene besøgt af ca. 500 personer udover observatørerne. Dette må siges at være helt OK. Når tårnenes dag bliver gentaget i 2007 håber jeg at flere vil være med til konkurrencen, samt med til at profilere DOF ude i lokalsamfundene.

Nyt fugletårn på Knudshoved

Tekst og foto: Eske Riis Mortensen.

Så er der godt nyt til fuglekikkere, der lægger deres vej forbi Knudshoved i ny og næ. Jævnfør fredningsplanen for knudshoved-halvøen er der opført et fugle-tårn, som i sagens natur kan bruges den 19. august som observationspost til Tårnenes dag. Placeringen er i det nordøstlige hjørne af Østerøso, hvorfra man har udsigt over søen og tangen mellem søen og Storebælt. Der er ligeledes anlagt en sti fra P-pladsen ved DSB-kursuscenter ud til tårnet. Denne går langs søkanten.

Udsigten fra fugletårnet.

Det ny fugletårn.

Boykot Bountybars og Campinobolscher!

Af Helle Hjorth

Badetøfler og et bæger karrysalat var blandt fangsten, da Fugleværnsfondens frivillige arbejdsgruppe på Langeland rensede strand og enge i Tryggelev Nor.

Natten mellem 1. og 2. november 2006 skyllede stormfloden diger og vej væk i Fugleværnsfondens reservat Tryggelev Nor på Sydlangeland. Stormfloden og flere efterfølgende højvande skyllede også en mængde

plastikaffald fra havet ind over Tryggelev Nors fine strandenge.

Den frivillige arbejdsgruppe som består af ti-tolv fugle- og naturglade folk, samler hvert forår det skrald, som havet har sendt ind.

Der skal også være tid til fis og ballade. Her en munter arbejdsfrokost i forårssolen. Fra venstre: Hanne, Børge, Helle S., Christina, Per og Jørgen L. Foto: Helle Hjorth.

*Der er fut i fejemoget! Her under reovering af den vandskadede hytte.
April 2007. Foto: Helle Hjorth.*

Vi samler først og fremmest af æstetiske hensyn, men også for at kreaturerne, der sættes ud på engene senere, ikke æder plastaffaldet, og for at engfuglene ikke sidder fast i f.eks. nylon-snore eller -net.

I år ryddede vi op på engene lørdag den 24. marts, hvilket omtrent er sidste frist, hvis vi skal undgå at forstyrre fuglene ude på engen.

Sidegevinsten

Netop færdslen på engene, hvor hverken arbejdsgruppen eller publikum normalt må færdes, gør skraldesamlingen tålelig. Mens man bukker sig

og bukker sig og bliver mere og mere arrig over de utallige stykker Campino- og Bountypapir, som tankeløse fjolser har smidt fra sig, så ser man også pludselig en gammel ”slagteplads” fra fiskeørn, en afpillet kæbe fra et får, en mumificeret knopsvane, eller man hører rørdrummen. Foruden de små fremspirende forårstegn: føl-fod og vild timian.

Denne lørdag var vi også velsignet med et længe ventet varmt forårsvejr.

Inklusive enlige badetøfler, sprækkede fodbolde samt et bæger karrysalat blev indsamlingsresultatet

12 hårdt proppede sække affald, og et skønnere landskab.

Tænk på os, når du besøger fugle-reservaterne og nyder fugle og landskab.

Arbejdsgruppen har mange andre opgaver i Tryggelev Nor og Gulstav Mose. Vi udfører naturplejeopgaver såsom buskrydning, rørskeer og vandhulspleje, og vi vedligeholder fugleskjul og gangbroer. Vi laver også naturplejeforsøg, der skal bedre forholdene for specifikke fuglearter og padder.

I år må vi bruge en del tid på at udbedre skaderne på vores hytte, som blev oversvømmet under stormfloden. Vi har arbejdsdag cirka. en gang

om måneden, og man deltager, når man har tid.

Arbejdsgruppen vil gerne have et par nye medlemmer, så har du lyst til at se hvad vi laver, og hvad vi er for nogen, så kom og hjælp os en dag - alle kan være med, og det er ganske uforpligtende!

Henvendelse til Helle Hjorth, e-mail: nab.hjorth@mail.tele.dk eller evt. telefon 24 63 42 99.

Læs mere om os på Fugleværnsfondens hjemmeside: www.fuglevaernsfonden.dk

Her kan du også læse om, hvordan du kan støtte Fugleværnsfondens vigtige arbejde på girokonto 509 4232.

Arbejdsgruppen tæller bl.a. en supertømmer, Børge Rasmussen, som står i spidsen for små og store bygningsprojekter. Her bygger gruppen en gangbro i Nørreballe Nor, så publikum kan komme tørskoede til pumpestationen. Januar 2007. Foto: Helle Hjorth

Fra felten

Af Martin Søgaard Nielsen

Denne udgave af "Fra felten" dækker perioden 20. februar – 25. maj. En meget varm medio og ultimo april med vinde fra øst gav blandt andet mange Hvide Storke samt et par sjældenheder. Den største sjældenhed i perioden - Hvidskægget Terne - dukkede dog op i en Nordeuropainvasion af Hvidvingede samt Hvidskæggede Terner. Det er 1. fund af denne art i "amtet". Arter mærket med asteriks* skal godkendes af SU.

- Periodens "hårde" observationer -

<i>Sorthovedet Måge</i>	Fiskeholm 13!!! Ny DK-rekord
<i>Sorthovedet Måge x</i>	
<i>Hættemåge</i>	Fiskeholm 9+20/4 (1. fund)
<i>Rødhalsed Gås</i>	Thurø Bund 22/4
<i>Sortbuget Knortegås</i>	Flyvesandet 25/4
<i>Amerikansk Pibeand</i>	Sundet 25/4 (3. fund)
<i>Rødrygget Svale</i>	Dovns Klint/Gulstav 27/4 (5. fund)
	Keldsnor 7/5 (6. fund)
<i>Skrigeørn Sp.*</i>	Snøde 2/5
<i>Stor Skrigeørn*</i>	Sydlangeland 6/5
	Flådet 7/5
<i>Bicæder</i>	Helnæs Made 18/5
<i>Hvidvinget Terne</i>	Nørreballe Nor 19/5
	Ølundgård Inddæmning 19-20/5
	Sundet 20/5
	Keldsnor 24/5
<i>Hvidskægget Terne*</i>	Keldsnor 19/5 (1. fund).

Sortstrubet Lom

17/4 30 Ø Dovns Klint (THH, SG).
2/4 20 SØ, 4/4 37 SØ, 17/4 82 SØ
Sønderhjørne (PDP).

Nordisk Lappedykker

5/4 1 Flyvesandet (SG). 6/4 2, 7/4 1,
15/4 2 Tryggelev Nor (HMØ, OHG).

Sule

27/3-23/4 21 individer.

Sølvhejre

27/4-2/5 1 Thurø Rev (EEE).

Sort Stork

7/5 1 TF Hov Nordstrand (SØB).

24/5 1 N Tranekær (SØB).

Hvid Stork

Et superforår, hvilket helt klart skyldes den lange periode medio april til primo maj med varmt og klart vejr i store dele af Europa og ikke mindst Danmark. Alle observationer nævnes:

17/3 1 N Fangel (Annemarie Paludan).

16-17/4 2 Sortemosen (LBL, KNM).

17/4 2 SØ Dovnsklint (SG, THH).

19/4 2 R Tryggelev (HHJ).

21/4 1 N Thurø (AB).

23/4 1 R Millinge (NN), 1 R Hillerslev (NN).

28/4-10/5 1 R Nr. Broby (NN).

29/4 1 ad S Dovns Klint (OHG).

30/4 1 Ø Måre (NN).

2/5 1 S Snøde (NRA).

4/5 1 R Skarø (NN).

7/5 2 R Søgårds Mose (PRA).

8/5 2 TF Gulstav (NBJ).

9/5 1 N Gudbjerg (LBL).

13/5 1 Husby Strand (PHV).

Skestork

Mærkeligt nok var der i perioden meget få Skestorke i Danmark og Fyn, sammenlignet med sidste år, og med forekomsten af de mange Hvide Storke. Der er således kun observeret 2 fugle: 16/5 1 Gyldensteens Enge (MHH, JEB).

23/5 1 Ølund Inddæmning (DMZ).

Bramgås

6/5 18.200 T, 18/5 5318 Ø Dovns Klint (THH, SG).

6/5 7500 T Veste-regn (NRA), disse fugle kunne ikke ses fra Dovns Klint.

Sortbuget Knortegås

25/4 1 Flyvesandet (THH).

Rødhalsset Gås

22/4 1 Ø Thurø Bund (Hans Ole Mathiesen).

Nilgås

20/3 1 Sortemosen (RYT, JSA).

28/4 1 Sundet (GKN), 1 Rudkøbing Vejle (OHG).

Amerikansk Pibeand*

25/4 1 han Sundet (LBR m.fl.). 3. Fund.

Amerikansk Pibeand, Sundet.

Foto: Michael Mosebo Jensen.

Rødhovedet And

21-22/5 1 hun Sundet (LBR, PDP m.fl.)

Troldand x Taffeland

20/4 1 hun Sundet (THH, BEC).

Sort Glente

17/4 1 S Dovns Klint (SG, THH), 1 OF Nyborg (JSJ). 24/4 1 S Gulstav (NBJ). 27/4 1 S Gulstav (THH). 6/5 1 ad SV Fakkebjerg (MSN, THH, NRA). 7/5 1 R (ikke samme som 6/5) Keldsnor (THH m.fl.). 12/5 1 R Gulstav Vesterskov (ELM).

Hedehøg

26/4 1 Gudme (BLR).

Skrigeørn sp.*

2/5 1 T Snøde, Langeland (NRA). Fuglen kunne ikke artsbestemmes, hvorfor det kun kan blive et gæt, at det er den Store Skrigeørn der blev set et par dage efter?!

Stor Skrigeørn*

6/5 dukkede en immature fugl op ved Dovns Klint kl. 11.50. Den gjorde trækforsøg og forsvandt lavt mod nord (THH, EDA). Eftersøgning fra Fakkebjerg om eftermiddagen gav resultat, idet fuglen blev set trække lavt tværs over øen mod øst for til sidst at trække N og forsvinde (MSN). 7/5 blev vel nok samme fugl set trække SV ved Flådet (CLD).

Vagtel

20/5 1 SY Kærsinggård (AVC). 22/5 1 Vestermade (SG). 23/5 1 Middelfart (MMJ).

Engsnarre

13-21/5 1 SY, 14/5 2 SY Bispeengen (HEA m. fl.). 19/5 2 R Brolykke Strand (BKS).

Trane

I perioden 4/3-22/5 er der set hele 133 fugle. En massiv østenvind i den periode hvor trækket kulminerede, er baggrunden for de - for ”Fyns Amt” - mange fugle.

Temmincksryle

13/5 35, 14/5 71!!!, 19/5 32 Slambassinnet (SG, HEL, IBH, HEA).

Kærløber

20/5 1 Ølundgaard Inddæmning (HEA). 23/5 5 Flyvesandet (THH) er utroligt mange og det er ekstra bemærkelsesværdigt med så mange om foråret.

Odinshane

20/5 1 Ølundgaard (DMZ, PRA, MAT).

Almindelig Kjøve

22/2 1 R, 16/4 1 Ø Hou Nordstrand (ELM). 31/3 1 SØ, 10/4 2 SØ, 1 ad SØ Sønderhjørne (MMJ). 17/4 1 Ø Dovns Klint (SG, THH).

Sorthovedet Måge

Endnu et helt vanvittigt forår for arten med hele 13!!! forskellige fugle ved Fiskeholm. Sidste års danmarksk rekord er dermed slået med en fugl!

De første 2 fugle sås 8/3 (JSA). Største antal: 9/4 13 ad (THH, RS). Udover ovenstående er følgende fugle set: 6/3 1 Knudshoved (NN). 16/4 2 ad Ø Flyvesandet (SG). 26/4 2 R Rifbjerg Strand (SØB). 2/5 2 R Vigelsø (DMZ, KDJ). 18/5 1 ad R Siø (OHG).

Sorthovedet Måge x Hættemåge
9+20/4 1 R i parring med Hættemåge i kolonien ved Fiskeholm (THH, BEC). Denne hybridkombination er yderst sjælden i Danmark, der er således kun 1-2 tidligere fund.

Kaspisk Måge
28/3 1 2k R Bagenkop Havn (HKn).

Ride
20/4 6 N Fyns Hoved (EDA).

Sortterne
12/5 1 R Nakkebølle Inddæmning (NBJ). 14/5 1 SØ Bøjden Nor (PDP). 21/5 2 Tryggelev Nor (BLR, HHJ).

Hvidvinget Terne
En kæmpe invasion i Nordeuropa gav også et par fugle til Fyn: 19/5 1 Nørreballe Nor (EVK m.fl.). 19/5 2, 20/5 1 (også ved Firtalsstrand) Ølundgård Inddæmning (HEL m.fl.). 20/5 1 Sundet (PDP). 24/5 2 Keldsnor (NRA).

Hvidskægget Terne*
19/5 rastede en adult fugl kortvarigt i Keldsnor 14.00 for derefter at trække syd (OHG). 1. fund i ”amtet”.

Mosehornugle

Følgende tabel angiver maximum for lokaliteter med flere fugle/observationer. Arten sås mærkeligt nok slet ikke på sidste års toplokalitet Monnet!

	Februar	Marts
Helnæs Made	3	1
Fogense Enge	4	2
Flyvesandet		1
Nr. Nærrå Strand		1

Biæder
18/5 1 S Helnæs Made (LBL).

Hærfugl
21/4 1 Horne (PDP). 22/4 1 Landet, Tåsinge (PVR, NN).

Hærfugl. Foto: Hans Rytter.

Vendehals

23/4 1 Hov Nordstrand (EDA). 25/4 1, 26/4 1 Fyns Hoved (HEA). 25/4 1, 4/5 1, 5/5 1 RI, 10/5 1 flyvesandet (THH, MHH, HEA, AVC).

Grønspætte

På følgende lokaliteter er arten hørt/set: Skaboeshuse, Svanninge Bakker 2, Kongebroskoven, Ullerslev, Hverringe, Hindsgavl, Lille Mølle, Teglværksskoven, Langesøskovene, Gals Klint, Gudme, Lundeborg, Marslev og så er et individ set og hørt omkring Stavids Å v. Tarup og senere i Åløkkeskoven.

Hedelærke

9/3-20/4 32 trækkende fugle.

Rødrygget Svale

Igen i år sås 2 fugle i amtet hvilket var kun 5. og 6. fund! 27/4 1 R-N Dovns Klint og Gulstav (THH). 7/5 1 Keldsnor (THH), denne fugl blev fundet om morgenen og rastede i mange timer, men var væk om aftenen.

Bjergpiber

1/3 4 Bispeeng (THH).

Sortrygget Hvid Vipstjert

4/4 1 ad han Gabet (AMY).

Nattergal

29/4 1 SY Klæsø Gårde (OHG) er tidligt.

Nordlig Blåhals

23/5 1 hun R Fyns Hoved (MRP).

Rødrygget Svale.

Foto: Erhardt Ecklon.

Sortstrubet Bynkefugl

21/3 1 han Fjordmarken (KRM). 1-3/4 1 hun Tryggelev Nor (ESE). 13/4 1 han Hov Nordstrand (EDA).

Ringdrossel

95 fugle i er indberettet perioden 20/3-22/5. Antallet af forskellige individer vurderes at være lidt lavere idet der kan være gengangere fra dag til dag på enkelte lokaliteter.

Græshoppesanger

15 syngende fugle i perioden 26/4-23/5.

Sivsanger

Kun 5 fugle hørt/set i perioden 24/4-23/5 er meget få.

Savisanger

29/4 1 Fredmosen (OHG).

Rødtoppet Fuglekonge

11/3 Fyns Hoved, sommerhusområdet (MRP, KHL). 14/3 1 Ny Gesinge (PVR). 16/4 1 SY Holstenshus (GKN, LBR). 26/4 1 SY Sollerup Skov (GKN).

Pirol

6/5 1 Ø Dovns Klint (THH). 11/5 1 Lunden (SG). 13/5 Egebjerggård (HEA). 20-21/5 2 SY Æbelø (JEB). 22/5 1 Konabbe Skov (RYT, BBC), 1 SY Horne Land (PDP).

Gulirisk

14/4 1 SY Hov Nordstrand (THH). 15/4 1 N Gulstav (THH+24). 17/4 1 S Dovns Klint (THH). 27/4 1 TF Gulstav (THH).

Karmindompap

19/5 1 SY Keldsnor (OHG).

Grønspætte

Af Søren Gjaldbæk

Grønspætten synes at blive set oftere på Fyn gennem det seneste år. Frem til 1930-erne ynglede den udbredt på Langeland, hvorfra den nu er forsvundet, sidst kendte ynglepar var fra Tranekær i 1941. På Fyn ynglede den sporadisk omkring Langesø som eneste faste lokalitet med ynglepar, ellers har det været småt med observationer. Den har dog været set i Odenseområdet hvert år i 1990-erne, men udover de odenseanske observationer var det småt med iagttagelser. Atlasundersøgelsen fra 1993-1996 gav blot 2 mulige ynglepar på Fyn, hvilket var en markant tilbagegang i forhold til atlasundersøgelsen fra 1971-1974..

I de senere år har der været nogle ”faste” lokaliteter. Det drejer sig om området ved Kongebroskoven, Gals Klint og Hindsgavl, Svanninge Bakker, på Østfyn syd for Kertinge Nor, Ullerslev og ved Nyborg. Der er som regel tale om meldinger af enlige fugle, men også af to fugle og enkelte gange af et par.

Kigger man i skemaet på næste side ses det tydeligt, at antallet af lokaliteter med Grønspætte er stigende.

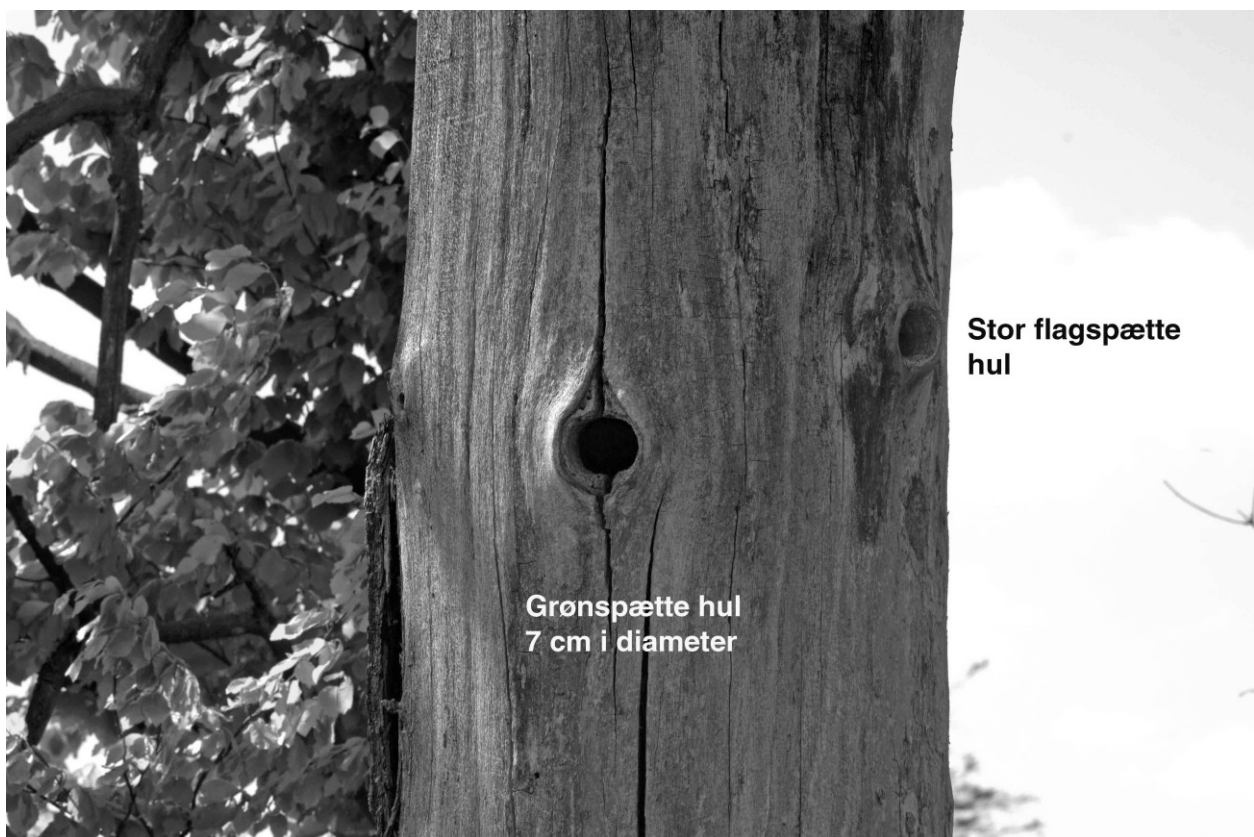
Grønspætten er en sky fugl, der hurtigt gemmer sig på bag et træ, hvis den mærker forstyrrelser

Årstal	Antal lokaliteter med Grønspætte
1993	1
1994	2
1995	3
1996	2
1997	?
1998	8
1999	5
2000	4
2001	3
2002	2
2003	4
2004	9
2005	6
2006	11

mens den kommer med sit karakteristiske kald ”Kjyck, kjyckh, kjyck.....”. Kaldet gentages normalt op til en snes gange. Man ser oftest fuglen når man jager den op fra jorden – Grønspætten fouragerer tit på jorden, hvor den samler myrer. Myrer ud-

gør hovedparten af Grønspættens føde, som enten tages på jorden, direkte fra tuen eller fra træstammerne. Man hører arten meget mere end man ser den – den kalder året rundt – måske for at holde kontakt med magen, og i det tidlige forår for at få kontakt med en sådan.

Grønspætten foretrækker åbne blandingskove – gerne med åbne partier, men den kan træffes i rene løvskove. Den trommer meget sjældent og så høres en ganske svag serie på 7-8 slag – hvirvlen varer halvandet sekund. Redehullet udhugges i en frønnet træstamme, ofte højt. Hullet er cirkulært med en diameter på 7 cm.

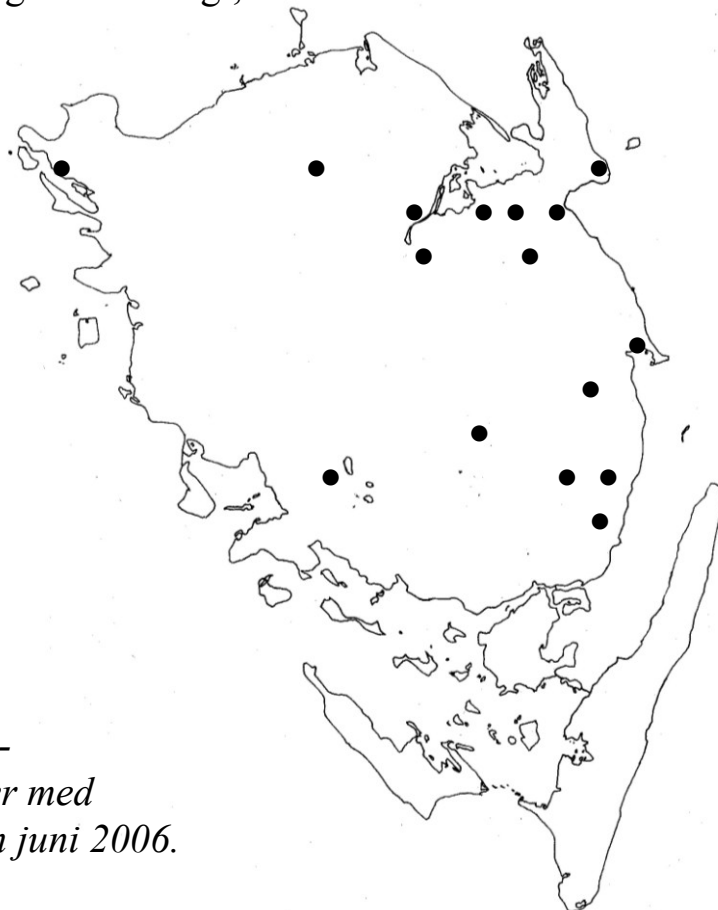
Redehuller af Grønspætte og Stor Flagspætte. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Grønspætte på yngleplads nær Kolding. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

På baggrund af atlasundersøgelserne var der god grund til at befrygte, at Grønspætten skulle forsvinde som fynsk ynglefugl. Det har været tilfældet for øerne øst for Storebælt. Den trives godt i Jylland, og der er en del par vest for Lillebælt. Når ungerne flyver fra reden spredes familien ret hurtigt, forældrefuglene forbliver i området, mens ungfuglene må finde nye territorier. Man kunne håbe på, at overskuddet fra Sønderjylland kunne finde vej til Fyn – og det er muligvis det, som er ved at ske. Den får flere unger end de andre spættearter, den kan lægge op til 9 æg, og får således flere unger end andre spætter. Der skulle derfor være basis for en hurtig spredning af arten, på Fyn er der trods alt mange egnede lokaliteter. Grønspætten er imidlertid en udpræget standfugl, som

meget nødtigt krydser store vandområder som f.eks. Lillebælt. En eventuel spredning vil derfor foregå meget langsomt. Et faktum er det i hvert fald, at der det sidste år er meldt Grønspætter fra 16 forskellige lokaliteter på Fyn, for det meste en enkelt fugl, som høres kaldende. Flere steder er der dog tale om par, som har været på lokaliteten nogle år. Så muligvis er det stigende antal observationer udtryk for, at arten igen er ved at få fodfæste på Fyn, og at vi med tiden kan få en stabil bestand af ynglepar. En anden forklaring på det stigende antal observationer kunne være stigende feltornitologisk aktivitet. Hold øje og øre med arten – den er lettest at få at se i marts og april, hvor den er mest aktiv.

*Omtrentlig place-
Ring af lokaliteter med
Grønspætte siden juni 2006.*

Kite-surfing

Af Kurt Due Johansen

Kurt Due Johansen, der om nogen følger fuglelivet i vores vådområder og fjorde, har haft et par uheldige oplevelser med Kite-surfing. Det har givet anledning til overvejelser om, hvorvidt der skal være frit slag for denne sport eller om man kunne henvise dens udøvere til særlige steder, så de vigtige raste- og ynglepladser skånes for forstyrrelser.

Kite-surfing i internationalt vigtige fjorde – er det bare OK eller hva`?

Bregnerbugten den 14. maj

Den 14. maj iagttog jeg såkaldt kite-surfing i Bregnerbugten i Odense Fjord. Kite-surfing er en art faldskærm, som trækker en person på et surfbræt - det minder om windsurfing, blot med et "andet sejl".

Det er kun anden gang jeg ser kite-surfing, men der er ingen tvivl om, at det er en idræt i fremmarch. Jeg er ikke vidende om, hvor udbredt idrætten er på Fyn, ved blot, at den er iagttaget flere gange ved Helnæsbugten.

Er kite-surfing i orden i vigtige fjorde som Odense Fjord og Helnæs-bugten

– ja for den sags skyld i alle vore vigtige (fugle)-fjorde?

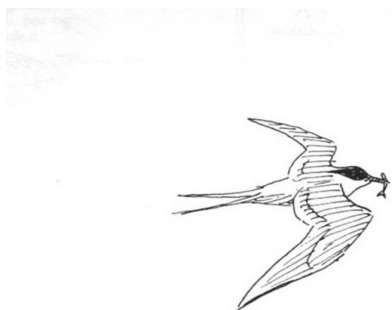
Der er næppe tvivl om, at denne form for idræt er kraftigt forstyrrende. Bare skærmen, som trækker surferen er forstyrrende – virker på fuglene som en rovfugl. Selve surferen farer hurtigt frem og tilbage på nogle kvadratkilometer, som da "støvsuges for fugle".

Når man har set mange af vore lidt dybere farvande uden for den direkte træktid, og set dem fugletomme, forstår man hvor vigtige vore lavvandede fjorde, nor og øhave er. Vore lavvandede farvande er nemlig smækfyldt med fugle året rundt, i modsætning til de dybere, som "kun" huser fugle i vintersæsonen.

Bregnerbugten den 17. juni

I dag, søndag den 17. juni 2007 var den helt gal i Bregner Bugten. Mere end 6 surfere holdt træf. Jeg havde ellers lige "sagt til mig selv", at jeg

ikke gad få min søndag ødelagt. Men, så skete det! Én af surferne surfede helt ind på den lille ø ”Skovholmen”, eller lokalt ”Alø”. Surferen vadede rundt på øen, og skærmen, som trækker surferen blev trukket hen over øens overflade. Skovholmen er den bedste terneø i Odense Fjord, og nogle år, én af landets – måske landets bedste yngleplads for Havterner. Op til 365 par Havterner har der ynglet her !

Det kan ikke undgås, at mange ternere/unger er gået til. Det er simpelthen for galt!

De lokale holder af Skovholmen og dens fugleliv. Øen er ikke lukket som ynglefuglereservat, men de lokale har taget initiativ til at beskytte den som sådan. Blandt andet har de sat et hjemmelavet oplysningsskilt op, hvor de opfordrer fiskere og andre besøgende til, ikke at gå ud på øen, men at opleve øens rige fugleliv på afstand.

Hvad skal vi gøre

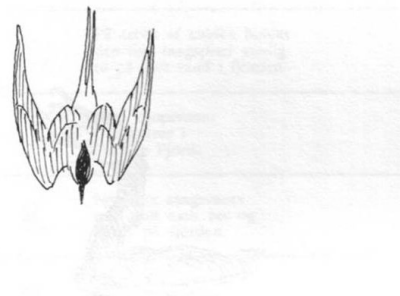
Siden den 14. maj har jeg modtaget mange henvendelser og mails fra

folk, som også har iagttaget kite-surfing.

De lokaliteter, hvor der er iagttaget kite-surfing ifølge de af mig modtagne mails, er: Knold Nor, Korshavn ved Fyns Hoved, ud for Monnet, ud for Ristinge, øst for Årø i Lillebælt, vest for Marinaen i Bogense. De personer der har set kite-surfing ved Marinaen ved Bogense udtaler, at det her er umiddelbart uproblematisk. Iagttageren ved Knold Nor beretter, at surferen helt tømte noret for fugle!

Jeg kunne da godt tænke mig at høre andres mening. Selv er jeg af den opfattelse, at idræt, som jager fugle VÆK ikke hører hjemme i fuglerige fjorde og nor.

Min holdning er, at kite-surfing er så forstyrrende, at det må henvises til arealer der ikke er fyldt med fugle. For eksempel Kerteminde Bugten, havet ud for Tørresø-Hasmark, arealer ud for Østfyn etc.

Der skal være plads til alle, men det må være muligt at få kite-surfing henvist til områder, hvor de ikke ge-

nerer fuglelivet. Man kunne vel også forestille sig, at aktiviteten ville genere, hvis den foregik på meget besøgte badestrande. Vi bør fra DOF-Fyns side arbejde for, at kite-surfing ikke kan finde sted på lokaliteter, hvor det er til gene for fuglelivet. Der må være

mange muligheder for at dyrke sporten andre steder.

Jeg modtager meget gerne mails - fjordkurt@sedennet.dk - hvis I iagt-tager kite-surfing. Også gerne oplysninger om eventuelle negative reaktioner fra fuglene – eller det modsatte!

Turrappporter

Forårstur til Bågø 25. marts 2007

v/ Bent Staugaard + 10 fuglekikkere

Af Børge Rasmussen

”Jamen Bågø – har du ikke været dér en gang før?” lød det fra min bedre halvdel, da jeg meddelte at jeg havde tænkt mig at melde mig på turen der til. Jo, men des mere interessant er det at vende tilbage, for at se om der er sket noget væsentligt i fuglelivet eller dets vilkår. Så en pragtfuld morgen i klar solskin drog vi mod Assens. På denne tur i bilen havde jeg følgeskab af Peter Oxholm, som jeg kender fra Tims fuglekursus, og så havde Bent spurgt, om ikke jeg kunne tage ”en eller anden amerikaner” med fra Odense. Og heldigvis kunne jeg da det. For denne amerikaner var ikke en hvilken som helst, nej, det var Pamela Cubberly. Hvem hun er? – det ved jeg ikke helt, men håber at finde ud af det i løbet af foråret. Pam, som hun kalder sig, ville så gerne lære en masse om fug-

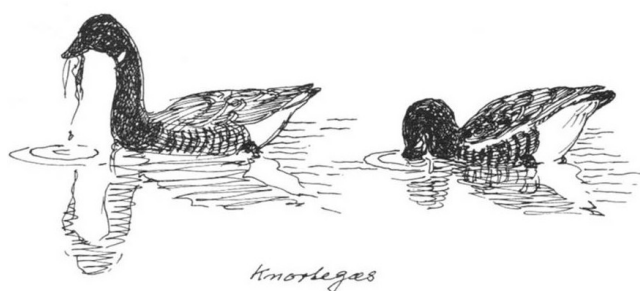
lene i Europa, og da nu hendes mand havde et halvt år som forsker på OUni, havde hun rig lejlighed til at komme med på ture. Slutningen på den historie blev, at Peter og jeg på vort engelsk så godt vi kunne, inviterede hende med på fuglekursus førstkommande tirsdag aften på OUni. Det kunne hun ikke, for hun skulle deltage i et fuglekursus på Syddansk Universitet hos en Tim! – så hvor godt var det lige vi synes vort engelske er?!!! Pam har i gene-

rationer tilbage en svensk baggrund, hvorfor hun for år tilbage havde lært sig noget svensk, og hendes mand havde lige haft et halvt års forskning på universitet i Holland, hvorfor hun også havde lært sig lidt hollandsk! Og efter nu to måneder i Danmark kunne Pam faktisk en hel del dansk med svensk understøttelse. Nå tilbage til (na)turen!

Lidt fingerkoldt, men dejligt vejr og en rolig sejlads gav 8 arter under sejlturen: Skarv, Gråand, Ederfugl, Svartbag, Sølv- og Hættemåge men også 4 Sortand og 9 Havlit. Det tegnede godt med så god en begyndelse.

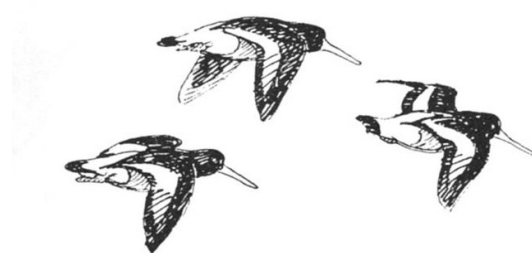
Vi gik straks mod fyret (*ligger på øens sydlige punkt/red.*), for lige at få fortalt historien om det og stormfloder i tidens løb, alt imedens 5 arter mere sneg sig på listen: Fiskehejre, Strandskade, Sanglærke, Allike, samt Grønirisk og Gulspurv.

Da farvandet, som skrevet står, var meget roligt, var der ikke de store antal at se på turen langs stranden om til Vesterrose (*på øens vestside/red.*), men ud over Skarv, Ederfugl og Sortand, gav det alligevel yderligere 5 nye arter til listen: Top-

pet Lappedykker, Grågås, Knortegås, Toppet Skallesluger og en Sangdrossel.

Ved Vesterrose var der siden mit sidste besøg nu rejst et fugletårn, der giver et godt overblik over hele mosen. Eneste ulempe er dog at vi skal gå hen over den åbne eng, for at komme til tårnet, så alle de tæt på

liggende fugle, fløj selvfølgelig deres vej under den seance. Men hvilken herlig udsigt, der da også gav masser af fugle: Skarv, Fiskehejre, Grågås, Gråand, Toppet Skallesluger, Strandskade, Sølvmåge og Sanglærke. Alle nogle vi havde i forvejen, men der til kom så 20 nye arter på listen, nemlig: Lille lappedykker, Gråstrubet Lappedykker, Knopsvane, Gravand og Pibeand samt Troldand. Også fasan, Blishøne, Vibe, Almindelig Ryle, Storspove, Stormmåge og Svartbag, Ringdue, Engpiber, Hvid Vipstjert, Gærdesmutte, samt Sjagger og Stær blev det til.

Så vandrede vi videre mod nord og kom til Noret. Her var der ligeså et stort antal fugle fordelt på 22 arter, hvoraf jeg kun nævner dem, der

ikke i forvejen stod på listen: Klyde, Hjejle, Rødben, Musvit, Gråkrage, Skov-/Gråspurv samt Bogfinke.

Ved nordspidsen af Bågø blev det så frokosttid, alt imens vi kunne kigge ud over Sommerodde og Eg-holm. Det gav 10 arter, der alle stod på listen i forvejen.

På tilbagevejen rastede vi kort i skoven øst for Vestermose. Det gav 6 arter, hvoraf de 5 i forvejen var noteret. En enkelt Musvåge viste sig fra sin pæneste side og gav os nogle gode kig i flere minutter.

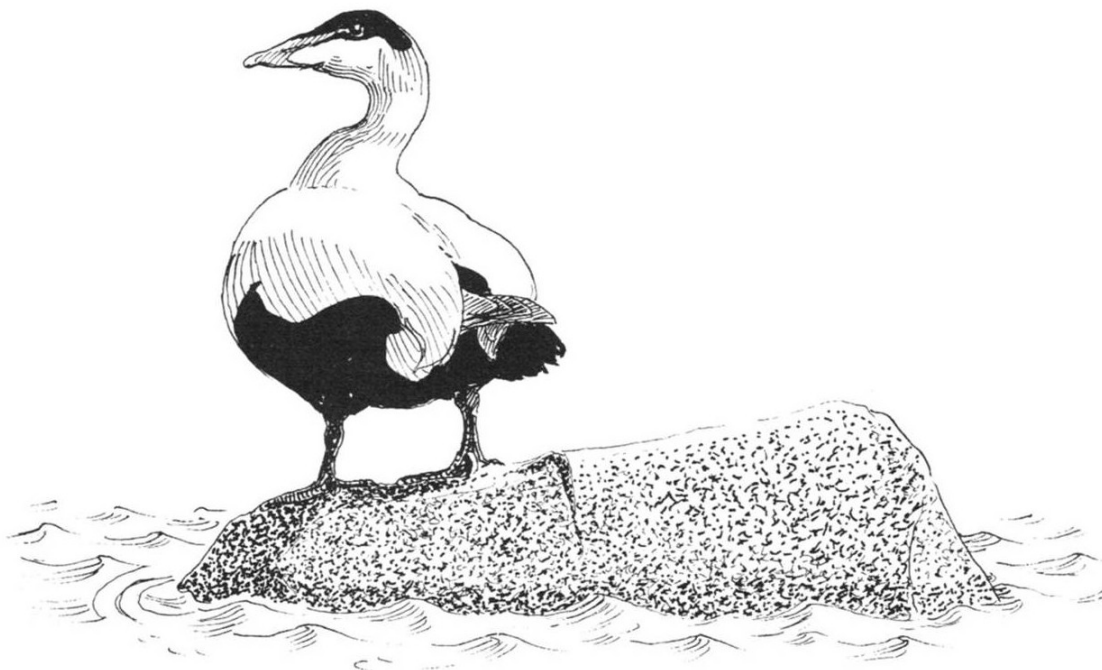
Også et lille kig på Ferskesø, der gav 7 arter, der alle var på listen i forvejen.

For sejlturen tilbage til Assens er der noteret 4 arter, der alle står på listen i forvejen.

En rigtig dejlig tur var slut, og der skal lyde en stor tak til Bent, for både en rigtig god og dejlig tur i godt vejr, men især også for at han flyttede den fra den oprindelige dato, for da var vejret absolut ikke til fuglekikkeri.

Så mætte af indtryk gik vejen hjem til Odense. Det vil sige, så tæt på Helnæs så måtte vi dog lige runde Maden dér, for at se om ikke lykken tilsmilede os med en Mosehornugle.

Men ak nej, der var heldet ikke med os.

Tur til Sønderjylland den 29. April

Af Eske Riis Mortensen

Lørdag morgen kl. 04.00 mødte 9 forventningsfulde dof-fynere op på P-pladsen ved Dalum Papirfabrik. 3 ekstra ville dukke op undervejs og ved første mødested. En af de tilmeldte valgte dog dynens glæder frem for fuglekikkeriet.

Turens tema var *at se/høre fugle vi normalt ikke har på Fyn*. Ideen til turen kom under generalforsamlingen, da en turleder til nogle fugleture i foråret, trak splitten og aflyste sine planlagte ture for DOF-FYN. Dette syntes jeg ikke kunne accepteres, så jeg tilbød ekskursionsudvalget at lave en heldagstur til det sydvestlige Jylland.

Targetarterne (bestemte arter, som man går målrettet efter/red.) var Plettet Rørvagtel, Blåhals, Savisanger, Fyrremejse, Turteldue, Lille Flagspætte, Sortterne, Hedehøg, Stor Kobbersnepe og endelig Hvidbrystet Præstekrave. Alle arter der skulle være mulige, både med hensyn til lokalitetsvalg samt tidspunkt.

Første stop var Læg-an ved Møllehus. Her fik vi første targetart i hus. To Blåhalse blev set/hørt. Plettet Rørvagtel blev hurtigt afskrevet, da vi nåede frem kl. 06.00 og solen var stået op – denne art synger næsten kun når det er mørkt. Ud ad diget fik vi nogle fantastiske Sivsangere i sangflugt, paukende Rørdrummer og Rørhøge med redemateriale, samt syn-

gende Græshoppesangere. Savisangeren forblev dog tavs, mens vi travede rundt på diget.

Andet stop var Grøngård. Et sikkert sted for Turteldue! Måske vidste duen det bare ikke? For der var ikke nogle! Som trøstepræmie fik vi nogle flotte Misteldrosler samt mange småfugle.

Tredje stop var Draved skov. Lige før ankomsten til skoven, fik vi en flot gammel Hedehøg han at se. I skoven fik vi alle en kanon-oplevelse af Lille flagspætte. Det passede den at sidde over vores hoveder og tillige med at synge lidt for os. Fyrremejse kom ikke i bogen her. Men dette skulle ikke stoppe turlederen i at finde denne art i nærområdet, så vi kørte til Sølsted Mose for at finde fyrremejse. Mose var på ovenstående tid meget misvisende. Den burde kaldes Sølsted Hede! Ej heller her kunne der opsuges en Fyrremejse.

Femte stop var saltvandssøen syd for Vidå Sluse. Her var Sortterne targetart. Den må have snakket med Turtelduen og Fyrremejsen, for den brillerede også med sit fravær. Søen gav os mange fine vadefugle og gæs. En Havørn lod sig også beskue og længere væk i varmemilmeret sad en Vandrefalk og nød sit bytte.

Sjette stop var den nærliggende klæggrav i Margrethe Kog. Her fik vi Stor Kobbersneppe, Hedehøg, vadefugle og svømmeænder samt de overalt nærværende Bramgæs.

Syvende og sidste stop var klitsøerne ved Lakolk. På denne lokalitet kan man næsten ikke undgå Hvidbrystet Præstekrave. Enten ved P-området ved klitsøerne eller på køreturen langs stranden. Denne smukke

vadefugl måtte have været i kontakt med de andre udeblivende arter. Der var siger og skriver ikke en eneste præstekrave! ej heller Stor Præstekrave. Søerne gav mange gode vadefuglearter samt Hedehøg, Rørhøg og en Fjeldvåge.

Nu var klokken gået hen og blevet 17.00 og vi besluttede, at dagen var brugt og brugt godt. Vi kunne notere 92 arter samt at have været i et smukt og spændende hjørne af Danmark. Jeg kunne godt tænke mig, at vi til næste år gentager turen og ser/hører de manglende targetarter. *(Det er eks-kursionsudvalget garanteret med på!/red.)*.

Syltemade Ådal den 29. maj

på tur med Niels Bomholt & andre Af Børge Rasmussen

Endnu en gang havde Niels Bomholt arrangeret en aftenur gennem Syltemade Ådal, og ikke mindre end 17 andre fuglekikkere havde fundet det umagen værd at deltage på denne dejlige aftenur. Efter et noget videre kraftigt torden uvejr om eftermiddagen, var vejret overskyet, men varmt og vindstille. Er der sumpet? Gir' det regn? De fleste sikrede sig med ordentligt fodtøj og regntøj. Det sidste blev der dog ingen brug for, men noget tørt tøj i bilen havde dog alligevel været rart at kunne have skiftet til. For nede i ådalen var der om muligt endnu mere vindstille og endnu mere varmt og fugtmættet, så selv briller og kikkerter ind i mellem duggede til. Ja, nogle erfarne rejsende mente at omstændighederne kunne sammenlignes med tropisk regnskov, dog manglede temperaturen lige en 10 – 15 grader, for at det kunne sammenlignes helt. Resultatet var dog, at de, der havde sikret sig

MUNK

med en regnjakke, blev mere våde

og gennemblødte indefra, end hvis det havde givet lidt regn ude fra.

Alt i medens vi ventede på de sidste i det akademiske kvarters overtid, var der rig mulighed til at få varmet op på det med at kende fuglestemmer. Fasanen var jo forholdsvis nem, og ligeså en Stor Flagspætte, der skræppede og bankede i umiddelbar nærhed. Værre var det med at skelne Munk, Havesanger og Tornsanger, når lydene også blev iblandet bilstøj og anden motorlarm.

Men ned ad bakken gik det (altså på vandrestien), og Rørspurv og Kærsanger var som vanligt på plads i det lille rørmoseområde lige nedenfor.

I et træ lige ved stien på skrænten, var der helt tydelige tegn på aktivt spættehul, og hvorfra de bedste ører mente at kunne høre ungers kalden. Senere sås spætteforældrene da også flyve til og fra hullet, så den obs. var vist sikkert rigtig nok.

Vi fortsatte ud ad en glat gangbro i rørskov, og vi kunne herfra bl.a. nyde Gøgens kukken og kalden. Ikke mindre en 3 Gøge på samme tid, der "stødte sammen" i trægruppen ved P-pladsen. Det gav virkelig gang i kukkeriet, hvoraf noget gik helt i falset af bare ophidselse.

I træerne langs åen hørtes Gærdesmutte, Jernspurv, Gransanger og Blåmejse med fire unger, samt Bog-

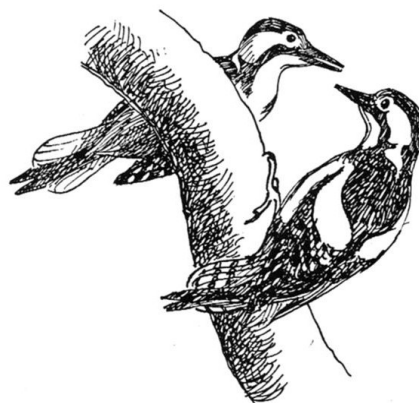
finke, alt sammen ”oversunget” af Solsort. På samme tid var der mangel en Landsvale, der fik sig et aftensmåltid af insekter over rørskoven, og flere Ringduer i flok tillige med andre flokke af Allike, Råge og Gråkrage tog sig en lille lufttur hen over vore hoveder.

En enkelt vipstjert hørtes og sås flyve mod huset oppe på skrænten, ja nogen mente endda at have hørt, det ganske givet lød som en af de gule vipstjerter, men usikkerheden kom dog den Hvide Vipstjert til gode.

Eeendelig hørte vi den, Nattergalen, som vi bl.a. var kommet for! Ikke så lang en sang, men nok til at vi var sikre på lyden. Så blandede der sig også en anden lille sanger sig i koret. Det var Gulbugen, som synes, vi også lige skulle lægge mærke til den.

På den videre færd hen over engen fik vi også skræmt et Gråandepar op på aftentur, og de der fulgte dem med øjnene, fik også set en overflyvning af Stormmåge. Fra krattet på den anden side af rørskoven hørtes Stillits.

Nu nåede vi til det mest våde område, og et par stykker, der ikke havde sikret sig med stort og tæt fodtøj, fik om ikke kolde fødder så i hvert fald fugtige og våde tæer.

Turen gennem det sidste krat og skov gav afkast med Grønirisk og Gulspurv.

Ad asfalten tilbage til P-pladsen fik vi også lige et par Tornirisker at se og høre i en høj hæk ind mod en ejendom.

Tak til Niels Bomholt for endnu engang at have arrangeret en dejlig tur afviklet i et dejligt samvær med godt humør i fuglevenners gode lag, hvor alt jo afhænger af hvad øjne ser og ører hører – og så lige hvad hjernen husker fra bøger, tidligere ture og fuglestemmerkurser m.v.

Al den viden i kombination gjorde, at vi kunne notere os hele 28 arter, på en aften, hvor selv fuglene foretrak at sidde stille og rolig uden at røre sig. Statistisk kan jeg se ud af mine ”gemmer”, at det var 5 arter mindre end i 2005. Men nu var vejret jo også lidt ekstremt lige denne aften, ikk’?

Kærlig fuglehilsen fra Børge.

TURE FYN

Weekendtur til Vejlerne

Fra fredag aften den 31. august til søndag den 2. september gælder det Vejlerne. Der vil som sædvanlig være overnatning i hytter og masser af gode fugle. Resten af informationen fås ved henvendelse til turlederne Niels Bomholt og Lilly Sørensen på 62 24 19 59.

Træktur til Knudshoved

Søndag den 23. september.

Mødested: DSB-kursuscenteret kl. 10.00.

Tilmelding til turleder Eske Mortensen på 40 18 16 28.

Det er rovfuglenes træk, det gælder: Rød Glente, Musvåge, Fiskeørn, Rørhøg, Spurvehøg.....selv om vi selvfølgelig vil kigge efter alt, hvad der rører sig.

Træktur til Dovnsklint

Søndag den 7. oktober

Mødested: Dovnsklint kl. 7.00

Tilmelding til turleder Eske Mortensen på 40 18 16 28.

Trækket er i fuld gang og der er mulighed for mange rovfugle, duer, drosler og småfugle. Der er fine muligheder for Musvåge, Rød Glente, Dværgfalk, Hedelærke og måske er Bramgæssene begyndt at røre på sig. Og som altid på trækstederne kan der dukke en overraskelse op. Vi besøger også ringmærkeren og ser, hvad der går i nettene.

Små pip

40.000 tilskuere fik set Stor Hornugle i fodboldlandskampen mellem Finland og Belgien. Fuglen, som yngler på stadion, angreb dommeren, så kampen, der endte 2-0 til Finland måtte afbrydes i 7 minutter. Der forlyder intet om hvorvidt Belgien vil forsøge at få Finland taberdømt!

For tredje år i træk yngler Hvinanden i Tarup Davinde. De går i kasserne opsat til samme formål. Der er i alt 3 par, det ene har fået ællinger.

Den 1. juni var der livlig trafik ved Østerøsø. En gæst på DSB's kursuscenter mente at have set en Hvidskægget Terne i søen, hvilket satte gang i mange af de lokale ornitologer. Tilrejsende fra andre landsdele fandt sågar endnu en – set i modlys, men da fuglene aldrig kunne genfindes, fik alle talt sig frem til, at observationerne nok var for usikre. Æn skrev dog på DOF-basen, at stedet er *"et fint sted for furagerende terner - værd for de nærmere boende, at holde øje med!"* Opfordringen er hermed givet videre, så vi kan få styr på fuglelivet derude.

Punkttællingsprogrammet mangler tællere. I Fyns Amt er det især Østfyn, Vestfyn og det sydfynske øhav, som er dårligt dækket. Man vælger sig en rute og vælger på denne 20 punkter. Fra disse tælles i 5 minutter alle de fugle, som man ser og/eller hører. Man behøver ikke at være ekspert, man skal blot kende de almindeligste fugle i den naturtype, man færdes i. Ruten optælles år efter år, så selv om man ikke kommer med i år, kan man overveje sin rute alligevel, så den er klar næste år. Se nærmere på www.dof.dk/punkt .

Det fynske havørnepar har fået to unger på vingerne og viser sig dermed fortsat som et af landets mest produktive par.

DOF og DMU vil samarbejde om en komplet kortlægning af forekomst af Isfugl i foråret 2007. Skulle nogle ligge inde med observationer bedes de indtaste dem i DOF-basen.

**- og husk,
fugle skal ses i naturen**

Afsender:
Søren Gjaldbæk
Carsten Hauchs Vænge 4
5230 Odense M

B

Dansk Ornitologisk Forening

Foreningen for fuglebeskyttelse